

राष्ट्रिय साप्ताहिक

मधेशवाणी

The Voice of Madhesh

पत्रकार सम्मेलन, सभा, गोष्ठी वा बैठक गर्नुपरेमा हामीलाई सम्झनुहोस् ।

कुनै सभा, गोष्ठी, सम्मेलन, बैठक वा पत्रकार सम्मेलन गर्नुपरेमा ६० देखि ७० जनासम्म अटाउने क्षमता भएको हल मधेश मिडिया हाउसमा सम्पर्क राख्नुहोस् ।

शुल्क	सेवा
रु. ५०००- (पाँच हजार मात्र)	फोन, फ्याक्स, इमेल

मधेश मिडिया हाउस

हनुमानस्थानचोक, अनामनगर, काठमाडौं
फोन नं. : ०१-५७०६१४१, ९८०८९२४०२४
ई-मेल : madheshmediahouse@gmail.com

मधेश विद्रोहको १४ वर्ष पूरा

काठमाडौं । पहिलो मधेश आन्दोलन भएको माघ ५ गते १४ वर्ष पूरा भएको छ । यस अवधिमा मधेश आन्दोलनको विषयमा धेरै बहस र समीक्षा भए तर उपलब्धि जनताले महसुस गर्न पाएनन् । मधेश आन्दोलनकै नाममा केही मधेशी नेताहरू मन्त्री बन्न सफल भए पनि आम मधेशी जनताको जीवनमा त्यसको कुनै असर परेको छैन ।

किनभने आन्दोलन जति पुरानो हुँदै जान्छ त्यो आन्दोलनको विरासत पनि कमजोर हुन्छ । केही वर्षअघिसम्म बलिदानी दिवस मनाउनु मधेशी दलहरूबीच अघोपित प्रतिस्पर्धा नै हुन्थ्यो ।

२०६२ सालमा अन्तरिम संविधान जारी भएलगत्तै काठमाडौंको माइतीघरमा तत्कालीन मधेशी जनअधिकार फोरमले अन्तरिम संविधानको प्रतिलिपि जलाएको थियो ।

संविधानको प्रतिलिपि जलाएको आरोपमा फोरमका अध्यक्ष उपेन्द्र यादव सहितका दर्जन बढी नेता गिरफ्तार भए ।

नेताको गिरफ्तारीको विरोधमा मधेशका जिल्लाहरूमा आन्दोलन सुरु भयो । राजमार्गमा टायर बालेर सुरु भएको जक्काजाम आन्दोलन माघ ५ गते लहानबाट जनविद्रोहको रूपमा मधेशभर फैलियो ।

२०६३ माघ ५ गते सिरहाको लहानमा तत्कालीन नेकपा माओवादी कार्यकर्ताले चलाएको गोलीबाट रमेश महतोको निधनको भएको थियो ।

त्यससँगै मधेश आन्दोलन उठेको हो । त्यही आन्दोलनबाट धेरै मधेशी नेताको उदय भएको र उनीहरू स्थापित पनि भए । धेरै मन्त्री पनि भए । तर मधेशी जनताले के पाए भने प्रश्नको जवाब अहिले पनि मधेशले खोजिरहेको छ ।

ओलीको मधेश कार्ड

पहिला कुरै सुन्न नचाहने, निर्वाचनको मुखमा संशोधनको कुरा गर्ने

मधेशवाणी डेस्क

काठमाडौं । प्रतिनिधिसभा विघटन र सत्तासीन नेकपाको विभाजन पछि अधिकशक्ति ओलीको मधेशमा आकृष्ट छ । देशको अहिलेको तरल राजनीतिमा मधेशमा के भइरहेको छ र मधेशले के गरिरहेको छ भन्ने तर्फ सबैको ध्यान तानिएको छ ।

नेपालको राजनीतिमा मधेश एउटा महत्वपूर्ण प्याक्टर भएर पनि दलहरूको ध्यान मधेशप्रति तानिनु स्वभाविक पनि हो । प्रतिनिधिसभा विघटन पछि मधेश प्रति अनुदार रहेका प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको चासो भन बढेको छ । ओलीमा अहिले मधेशप्रति युटर्न देखिएका छन् । मधेशमा रहेका मतदातालाई रिभाउन अहिले उनी विभिन्न प्रलोभन देखाउन थालेका छन् । विभिन्न नेताहरूलाई फकाउन प्रयत्नरत ओलीले पछिल्लोपटक संविधान संशोधनको मागप्रति आफू लचिलो भएको र त्यसका लागि तयार रहेकोसमेत जनाएका छन् ।

गत पुस ५ गते हठात रूपमा प्रतिनिधि सभा विघटन गर्दा ओलीले विघटन गर्नुको औचित्य पुष्टि गर्नका लागि विभिन्न विषय उल्लेख गरी राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीसमक्ष सिफारिश गरेका थिए । देशको समृद्धि र आगामी यात्रामा विभिन्न कार्य गर्नुपर्ने त्यसका लागि दुई तिहाई बहुमत आवश्यक भएको तर्क प्रस्तुत गर्दै विघटन गर्नुपर्ने जनाउसहित सिफारिश ओलीले गरेका थिए ।

प्रधानमन्त्री ओलीले सिफारिशमा यस्तो भनेका छन्-नेपालको संविधान तत्कालीन अवस्थाको सव्यमतिको दस्तावेज हो । राज्य सञ्चालनका कतिपय विषयहरूलाई संविधान कार्यान्वयनका अनुभवका आधारमा परिमार्जन गर्नका लागि र मुलुकको समग्र विकासलाई तीव्र गतिमा अघि बढाउन यस संविधानमा रहेका कतिपय प्रावधानहरू संशोधनयोग्य छन् । संशोधनका लागि विभिन्न राजनीतिक दलहरू समेतबाट पटकपटक प्रस्तावहरू राखिएका छन् । यस्तो अवस्थामा वर्तमान संविधानलाई अझ बढी समयानुकूल बनाउन संविधान संशोधन आवश्यक हुने र सोको लागि संसारभरि दुई तिहाई बहुमत नभएको हुँदा संशोधन संसदमा एउटै दलको दुई तिहाई बहुमत र त्यस्तो बहुमतको सरकार आवश्यक भएको ।

मधेशवादी दलहरूले संविधान संशोधनको माग गर्दा जहिले नै ओली त्यसविरुद्ध खिन्दै आएका थिए । के का लागि संविधान संशोधन? कसका लागि संशोधन? सबै छ यो संविधानमा, संशोधन हुँदैन भन्ने गर्थे ओली । आवश्यकता र औचित्यका आधारमा मात्रै संविधान संशोधन हुनसक्ने तर त्यसको आवश्यकता र औचित्यता अहिले नरहेको उनले प्रायःसबै सार्वजनिक अभिव्यक्तमा भन्थे । मधेश आन्दोलनमा रुखबाट एउटा दुईटा फल फरे पनि केही हुन्न, माखे साड्यो जस्ता कुटु अभिव्यक्ति पनि उनले दिएका हुन् ।

मन्त्रपरिषदमा सहभागी तत्कालीन उपप्रधानमन्त्री उपेन्द्र यादवले संविधान संशोधनको कुरा उठाउँदा वेदज्जतपूर्ण व्यवहार खेप्नु परेको थियो । स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रीको हिसयले भारत भ्रमणका क्रममा दिल्ली गएका बेला कानुन तथा न्याय मन्त्रालयमा सारिएपछि असन्तुष्ट यादवले अन्तः

राजीनामा दिएर बाहिरिनु परेको थियो । त्यसपछि पनि ओलीले पटक पटक संविधान संशोधनका मागप्रति कडा प्रतिवाद गर्दै आएका थिए ।

नेकपाले लिपुलेक, कालापानी र लिम्पियाधुरासहितको नेपालको नक्सा संविधानको निशाना छापमा समावेश गर्न संविधान संशोधन विधेयक प्रतिनिधि सभामा दर्ता गरायो । त्यसैबीच जनता समाजवादी पार्टीकी सरिता गिरीले त्यसमा संशोधन विधेयक दर्ता गराइन् भने जसपाका लक्ष्मणलाल कर्णले समावेशी लगायतका विषय समावेश गरी छुट्टै संशोधन विधेयक दर्ता गराए । तर गिरी र कर्ण दुवैका विधेयक संसदले अस्वीकृत गर्‍यो । जसपाका सांसदहरू नक्सा संशोधनकै पक्षमा उभिएर देशप्रति समर्थन जनाए । गिरीले भने सांसद पद मन्त्रालयमा सारिएपछि असन्तुष्ट यादवले अन्तः

हाम्रो संघर्ष सत्य र स्वतन्त्रताका लागि हो : जसपा अध्यक्ष ठाकुर

काठमाडौं । जनता समाजवादी पार्टी नेपालका अध्यक्ष महन्थ ठाकुरले आफूहरूको संघर्ष सत्य र स्वतन्त्रताका लागि निरन्तर जारी रहने बताएका छन् । 'जहिले पनि विजय सत्य हुन्छ, हिसाको होइन', उनले भने । बलिदानी दिवसको अवसरमा मधेश आन्दोलनका शहीदहरूको सम्झनामा जसपाको केन्द्रीय कार्यालयमा आयोजित श्रद्धाञ्जलीसभामा अध्यक्ष ठाकुरले यस्तो कुरा बताएका हुन् । शासकवर्गले स्वेच्छाचारी ढंगले जतिसुकु हिसा गरेपनि आफूहरूको लक्ष्यले विजय प्राप्त गर्ने अध्यक्ष ठाकुरले बताए । 'राज्यको आधार शक्ति व्यवस्थित रूपले चलाउनका लागि निर्माण गरिएको हुन्छ, जब शासकहरू स्वेच्छाचारी हुन्छ तब यो शक्तिको दुरुपयोग हुन सुरु हुन्छ' अध्यक्ष ठाकुरले भने, 'आज मधेशमा जुन शहीद भएका छन्, त्यो राज्यको शक्ति दुरुपयोगकै कारण ।' जहाँ गोली चलाउनेपनि स्थिति थिएन, त्यहाँ गोली चलाइएको जिकिर गर्दै उनले शान्तिपूर्ण ढंगबाट विभेदका विरुद्ध, आफ्नो अधिकारका लागि संघर्ष भइरहँदा पनि बलिदानी दिनुपरेको बताए । संघर्ष अहिले पनि जारी नै रहेको अध्यक्ष ठाकुरले बताए । बलिदानी दिवस कार्यक्रमको सञ्चालन जसपाका केन्द्रीय कार्यकारिणी समिति सदस्य डा.सुरेन्द्र भन्जारेले गरेका थिए भने जसपाका नेता कार्यकर्ताहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

गरेको नेकपा समावेशी लगायतका कतिपय धारा संशोधन गर्न तयार भएनन् ।

प्रधानमन्त्री ओलीले प्रतिनिधि सभा विघटन गरी नयाँ जनादेशका लागि आउँदो २०७८ वैशाख १७ र २७ गते संसदीय निर्वाचनको मिति तोक्न सिफारिश गरे । त्यसलाई राष्ट्रपति भण्डारी सदर गरिन् । निर्वाचनमा जाने निर्णयसँगै ओलीले मतदाता रिभाउन विभिन्न प्रलोभनयुक्त सिफारिश गरे । त्यस क्रममा उनले मधेशी मतदातालाई रिभाउन र आकर्षित गर्न संविधान संशोधनको प्रस्ताव अघि सारे । उपेन्द्र यादवले

समर्थन गरेपछि दुई तिहाईका संख्या पार गरेका ओलीले त्यतिबेला संविधान संशोधन गर्न चाहिनु, यादवलाई मन्त्रपरिषद बैठकमा संशोधन विधेयक लैजादा हप्काए र बाहिरिन बाध्य बनाए । तर अहिले उनले नै संशोधनको कुरा गर्दै त्यसका लागि दुई तिहाई चाहियो भनिरहेका छन् । जसपाका नेता तथा मधेशी बुद्धिजीवीहरूले ओलीको मतदाता रिभाउने शब्दजाल मात्रै हो भन्नुन् । कुसीमा रहुन्जेल संशोधन सुनै नचाहने ओली अहिले निर्वाचनको मुखमा संशोधनको कुरा गर्नु मतदातालाई धोका दिने पासा फ्याकेको उनीहरूको विश्लेषण छ ।

प्रधानमन्त्री ओलीद्वारा भारतीय प्रधानमन्त्री मोदीलाई धन्यवाद

काठमाडौं । प्रधानमन्त्री केपी ओलीले संकटक अवस्थामा भारत सरकारले कोरोनाविरुद्धको खोप उपलब्ध गराएकोमा भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीलाई आभार व्यक्त गरेका छन् । ओलीले विहीवार आफ्नो अफिसियल ट्वीटर पृष्ठबाट भारतीय प्रधानमन्त्री मोदीलाई मेन्सन गर्दै लेखेका छन्, 'कोरोनाविरुद्धको खोप सहयोगका रूपमा उपलब्ध गराएकोमा भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी जी र भारत सरकार र भारतीय जनतालाई म धन्यवाद दिन चाहन्छु ।' ओलीले संकटक बेलामा छिमेकीबाट भएको यो सहयोग प्रशंसनीय रहेको बताएका छन् । भारतले १० लाख डोज खोप नेपाल सरकारलाई उपलब्ध गराएको हो । विहीवार विहान एयर इन्डियामार्फत कोरोनाविरुद्धको खोप काठमाडौं ल्याइएको हो । विहीवार दिउँसो नै भारतीय राजदूत विनय मोहन क्वात्राले स्वास्थ्यमन्त्री हृदयेश त्रिपाठीलाई खोप हस्तान्तरण गरेका हुन् ।

दुगड प्रधानमन्त्रीका विशेष आर्थिक सल्लाहकार

काठमाडौं । उद्योगी मोतीलाल दुगड प्रधानमन्त्रीको विशेष आर्थिक सल्लाहकार नियुक्त भएका छन् । दुगड यसअघि प्रधानमन्त्री ओलीको सरकारमा उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति राज्यमन्त्री रहिसकेका छन् । पूर्वअर्थमन्त्री डा. युवराज खतिवडाको स्थानमा प्रधानमन्त्रीले दुगडलाई ओलीले ल्याएका हुन् । अब मन्त्री सरहको सेवा सुविधा पाउने गरी दुगड प्रधानमन्त्रीको विशेष आर्थिक सल्लाहकार नियुक्त भएका हुन् ।

उखु किसानद्वारा फेरि आन्दोलनका कार्यक्रम सार्वजनिक

काठमाडौं । सरकारले तय समय भित्र बाँकी बक्यौता रकम भुक्तानी गराइदिने सम्झौता गरेपनि भुक्तानी हुन नसकेको भन्दै उखु किसान संघर्ष समितिले पुनः आन्दोलनको घोषणा गरेको छ । यसअघि सरकारले २१ दिनभित्र उखु किसानको सम्पूर्ण बाँकी बक्यौता दिलाइ दिने उखु किसानहरूसँग सम्झौता गरेका थिए । उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयले मौखिक रूपमा रु ६५ करोड कब्जु गरेको रकममध्ये ५७ करोड भुक्तानी गराइसकेको र बाँकी ८ करोड पनि मन्त्रालयको नियन्त्रणमा आइसकेको जनाएको भएपनि यसमा शंका रहेको संघर्ष समितिले विहीवार विज्ञापित जारी गर्दै भनेको छ । किसानले भुक्तानी पाउनुपर्ने यकिन रकमका विवरण उद्योग र उद्योगीसँगै रहेकोले सो अनुसारको किसानको सम्पूर्ण रकम किसानको खाता मार्फत भुक्तानी गरिसकेको विश्वसनीय एवं स-प्रमाण विवरण तत्काल सार्वजनिक नगरेसम्म आन्दोलन जारी रहने विज्ञापितमा भनिएको छ । आन्दोलन अनुसार माघ १० गतेदेखि फागुन ७ गतेसम्म किसान जागरण अभियान, फागुन ८ देखि १४ गतेसम्म कालोपट्टी बाँधेर खेतमा काम गर्ने, फागुन १५ देखि २१ गतेसम्म एक छक उपवास बसेर खेतमा काम गर्ने तय गरिएको छ । त्यसपछि तेस्रो चरणको आन्दोलन घोषणा गर्ने संघर्ष समिति सल्लाहका अध्यक्ष रामस्वर्धराय, सचिव हरिश्याम राय र किसान रामविकास पण्डितले जारी गरेको विज्ञापितमा उल्लेख छ ।

भारतद्वारा १० लाख डोज खोप नेपाललाई हस्तान्तरण

काठमाडौं । भारतले अनुदानमा दिएको कोरोना विरुद्धको खोप नेपाल सरकारलाई हस्तान्तरण गरिएको छ । त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा आयोजित एक कार्यक्रममा नेपालका लागि भारतीय राजदूत विनयमोहन क्वात्राले स्वास्थ्यमन्त्री हृदयेश त्रिपाठीमार्फत नेपाललाई खोप हस्तान्तरण गरे । हस्तान्तरण कार्यक्रममा राजदूत क्वात्राले नेपाललाई उपहार स्वरूप उक्त खोप प्रदान गर्न पाएकोमा खुशी व्यक्त गरे । हस्तान्तरण कार्यक्रममा स्वास्थ्यमन्त्री त्रिपाठीले भारतले खोप सहयोग गरेकोमा प्रशंसा गर्दै नेपाली जनताको तर्फबाट

भारतीय जनतालाई आभार व्यक्त गरे । मन्त्री त्रिपाठीले खोप पहिलो चरणमा

हप्तारदश दिनमा खोप अभियान सुरु गरिने जानकारी दिए । भारतले सिरम इन्स्टिच्युट अफ इन्डिया(एसआईआई) ले अक्सफोर्ड विश्वविद्यालय र बेलायती औषधि निर्माता कम्पनी एस्ट्राजेनेकासँग मिलेर विकास गरेको कोभिड-१९ नेपाललाई अनुदानमा उपलब्ध गराएको हो । हस्तान्तरित खोप टेक्नोलोजी केन्द्रिय खोप भण्डारणमा लगेनेछ । टेकुमा भण्डारण गरिएको खोप स्वास्थ्य सेवा विभागबाट प्रत्येक प्रदेशको भण्डारण केन्द्रमा पठाइनेछ । १० लाख मात्रा एयर इन्डिया मार्फत मुम्बई नयाँ दिल्ली हुँदै काठमाडौं ल्याइएको हो ।

जसपाविरुद्ध डा.सीके राउतको आरोप आरोप

प्रदेश नं. २ लाई ३नक बनाउनेहरूले, प्रदेश नं. २ मा निमुखा गरीव आदिवासी दलितको अधिकार खोस्ने तथा श्रृंखलाबद्ध हत्या र बलात्कार गर्नेहरूले अरूलाई अधिकार दिलाउने छन् ?

१. पूर्वमा आन्दोलन चर्किन नसक्दा कैलालीमा गएर थारू समुदायको सभालाई उत्तेजित बनाउने, दंगा फैलाउने, दंगामा निर्दोष थारू समुदायका मान्छेलाई प्रयोग गर्ने, अनि घटना घटेपछि जिम्मेवारी सबै थारू समुदायकै टाउकोमा थोपने र आफू याद छ, कुन पार्टी अध्यक्षको-को हुन् ?

२. थारू समुदायको भोट लिने, तिनीहरूकै भोट लिएर जसोतसो थ्रेसहोल्ड कटाउने तर मा. रेशमलाल चौधरीलाई जेलमै ठिक्क पार्ने, समानुपातिक सीट जति २-२ करोडमा अरूलाई बेच्ने र प्रदेश नं. ५ को प्रदेश प्रमुख समेत एउटा उत्पीडित थारू समुदायको व्यक्तिलाई नवनाई आफ्नै सामन्ती समर्थीलाई बनाउने पार्टी कुन हो ?

३. अरूको कुरा त छुट्टै, त्यही पार्टीका

नेतालाई चितवन माडी बस काण्डमा केही सजाय नहुने, त्यही पार्टीका दलितको अधिकार खोस्ने तथा श्रृंखलाबद्ध हत्या र बलात्कार गर्नेहरूले अरूलाई अधिकार दिलाउने छन् ?

४. प्रदेश नं. २ मा तिनै सामन्ती दलाल पार्टीको सरकार छ । प्रदेश नं. २ मा कुन आदिवासी, दलित वा विपन्न समुदायलाई अधिकार दिएको छ कि तिनीहरूले अरु प्रदेशमा आदिवासीलाई अधिकार दिलाउनेछ ? आएर हेर्नुस् प्रदेश नं. २ लाई कसरी नरकमा परिणत गरेको छ सामन्ती दलाल पार्टीले । यहाँ त थारू वा अन्त आदिवासीहरूको सीट समेत हरेक कुरामा जम्मे खाईदिइएका छन् । प्रदेश नं. २ मा आदिवासी, दलित, उत्पीडित र निमुखा वर्गमाथि कति दमन भइराखेको छ, हेर्नुस् ३ वर्षको अवधिमा ६२ हत्या र १६८ बलात्कारका घटना (ऊजुरी अनुसार) । तर वास्तविक हत्या र बलात्कार त त्योभन्दा कैयौं गुणा बढी छन् । किनकि कुनै विपन्न, दलित, असाधार वा निमुखा वर्गले ऊजुरी

गर्ने सक्दैनन्, गर्ने हिम्मत गरे त्यही सत्ताधारी नेता तथा कार्यकर्ताहरूले उल्टै पीडितहरूमाथि नै दमन गर्छन् ।

५. मा. रेशमलाल चौधरीलाई जेलभित्र राख्नुमा उहाँकै पार्टीको ठूलो हात छ । यो 'डबल गेम' हो । सरकारलाई पनि लाच्छ, उसकै पार्टीले यस्तो सोच्छ भने किन छेउछे ?

६. मा. रेशमलाल चौधरीका लागि सांकेतिक बाहेक कुन 'स्केल'को आन्दोलन उहाँकै पार्टीले गरेको छ ? के गौर नरसंहार वा माडी हत्याकाण्डको मुद्दामा उहाँकै पार्टीका अर्का नेताहरूलाई आजीवन जेल सजाय भएको भए के यस्तै पाराको आन्दोलन हुनेथ्यो ?

७. आदिवासी थारू (वा कुनै मुसहर, चमार) समुदायका मान्छेलाई मधेशका यी सामन्तहरूले मान्छेमा गन्ती गार्छन् कि के गाली दिन्छन्, सुन्नु भएको छ कि छैन ? यी शोषक सामन्तहरूले आदिवासी वा उत्पीडित समुदायहरूलाई न्याय दिलाउँछन् ? पहिला पनि भनेको थिएँ, अहिले पनि भन्छु, सामन्ती दलाल पार्टीले आदिवासी र उत्पीडित वर्गलाई

न्याय दिलाउनु भनेको बकुल्लोले माछा उद्धार गर्नु सरह हो । कुनै पनि गाउँमा गएर हेर्नुस्, सर्वेक्षण गरेर हेर्नुस्, आँकडा केलाएर हेर्नुस् गाउँमा आदिवासी, उत्पीडित, दलित, गरीब र निमुखा वर्गलाई चरम शोषण र दमन गर्ने नै यिनै सामन्ती नेता, यिनका भाइभतिज र कार्यकर्ताहरू हुन् । ईश्वरले सबैको कल्याण गर्नुन् ।

सम्पादकीय

भारतको खोप अभियान र छिमेकी देशहरू

विश्वव्यापी महामारीका रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरसको संक्रमण निको पार्ने लागि अहिलेसम्म कुनै 'विशिष्ट' औषधि फेला परेको छैन। त्यसैगरी कोरोनाविरुद्धको एकमात्र आशाको रूपमा विश्वभर विकास भइरहेका खोपहरूलाई लिइएको छ। सन् २०१९ को डिसेम्बर अन्तिमबाट सुरु भएको कोरोनाले एक वर्षमा नियन्त्रणमा आउन सकेको छैन। संक्रमण थप फैलिँदै गएको छ भने स्वास्थ्य प्रणालीलाई कमजोर बनाइरहेको छ। यहि सन्दर्भमा भारतले छिमेकी मित्र राष्ट्रहरू नेपालसहित अफगानिस्तान, भुटान, बंगलादेश, श्रीलंका, माल्दिभ्स र मौरिसस लाई १० मिलियन डोज खोप कोरोना खोप उपलब्ध गराएको छ। भारतले नेपाललाई १० लाख डोज कोरोना खोप पनि निःशुल्क उपलब्ध गराएको छ। भारतीय केन्द्रीय स्वास्थ्य समितिले नेपाल र भुटानलाई कोरोना विरुद्धको खोप उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको हो। भुटानका प्रधानमन्त्री लोते छिरिङले ट्वीट गर्दै भारतले भुटानलाई कोरोनाको खोप उपलब्ध गराउने लागेको उल्लेख गरेका छन्। बंगलादेशले भने २ करोड डोज खोप पाउने छ। भारतको सेरम इन्स्टिच्युट अफ इन्डियाले निर्माण गरेको कोभीशिल्ड र भारत बायोटेक इन्टरनेशनलले निर्माण गरेको कोभ्याक्सिन खोप भारतले यी राष्ट्रलाई दिन लागेको हो। सेरमले १ करोड १० लाख डोज कोभीशिल्ड खोप भारत सरकारलाई विशेष मूल्य अर्थात प्रति डोज ३२० रुपैयाँमा उपलब्ध गराएको छ, जुन

भारतको खोप अभियान कोरोनाविरुद्धको लडाइँको निर्णायक चरण मानिएको छ। खोप अभियानसँगै भारत कोरोनाविरुद्धको लडाइँमा निर्णायक चरणमा प्रवेश गरेको छ भने उसले यस अभियानमा छिमेकी देशहरूलाई पनि समेटेको छ।

डलरमा औसतमा प्रति डोज ३ डलर हो। त्यस्तै भारत बायोटेकले १ करोड ६५ लाख डोज अनुदान र ३ करोड ८५ लाख डोज विशेष मूल्य अर्थात प्रति डोज ४८० रुपैयाँमा उपलब्ध गराएको छ। भारतमा कोरोना भाइरसविरुद्ध खोप अभियानको माघ ३ देखि सुरु भएको छ। विश्वव्यापी महामारीको रूप लिएको कोरोनाविरुद्धको खोप अभियानको भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले उद्घाटन गरेका हुन्। भारतको खोप अभियान कोरोनाविरुद्धको लडाइँको निर्णायक चरणमा प्रवेश गरेको छ भने उसले यस अभियानमा छिमेकी देशहरूलाई पनि समेटेको छ। भारतले आगामी जुलाईभित्रमा ३० करोड नागरिकलाई खोप दिने लक्ष्य बनाएको छ। पहिलो चरणमा भने करिब ३ करोडलाई निःशुल्क खोप दिने घोषणा यसअघि गरिएको छ। त्यही पहिलो चरणअन्तर्गत खोप लगाउन थालिएको हो। गत हप्ता सम्पन्न नेपाल-भारत परराष्ट्रमन्त्रीस्तरीय संयुक्त आयोग बैठकमा पनि खोपको विषयमा छलफल भएको थियो। साथै त्यसअघिको परराष्ट्रमन्त्री प्रदीप ज्ञवाली र उनका समकक्षी एस जयशंकरबीचको भेटवार्तामा पनि नेपाललाई चाँडै खोप उपलब्ध गराउने विषयमा छलफल भएको थियो। ती छलफलमा नेपालले कोरोना खोपको आपूर्तिलाई सहज बनाइदिन अनुरोध गरेअनुसार भारतले नेपाललाई खोप उपलब्ध गराएको हो। खुल्ला सीमाना र निकै नजिकको सम्बन्ध भएकाले पनि भारतले नेपाललाई भ्याक्सिन प्रदान गरेको हो। भारतले खोप वितरणमा पाँचवटा मोडल तयार गरेका छन्। जसमा पहिलो मोडलमा नजिकका छिमेकीहरू अफगानिस्तान र सार्क मुलुकहरूलाई निःशुल्क वितरण गर्ने जनाएको छ। यसमा पाकिस्तानलाई भने खोप उपलब्ध नगराउने विषयमा छलफल भइरहेको जनाइएको छ। पाकिस्तानलाई चीनले खोप दिने भएका कारण भारतले नदिने विषयमा छलफल भइरहेको बताइएको छ। दोस्रोमा भारतको अन्तर्राष्ट्रिय दायित्वका रूपमा विश्वका अन्य गरिव मुलुकहरूलाई ठूलो अनुदान दिएर वितरण गरिनेछ। भारतको यस योजनाबाट अधिकांश अफ्रिकी मुलुकहरू लाभान्वित हुनेछन्। तेस्रोमा भारतबाट खोप लिन चाहने केही सम्पन्न मुलुकहरूले बजार मूल्यमा खोप प्राप्त गर्नेछन्। चौथोमा भारतले तेस्रो चरणमा केही मुलुकहरूमा परीक्षणमा सहभागी गराउने र ती मुलुकहरूलाई केही डोज निःशुल्क उपलब्ध गराउनेछ। र पाँचौँमा भारतले दुई खोपको सहउत्पादनको लागि केही देशहरूलाई अवसर प्रदान गर्न सक्ने जनाइएको छ। जसले गर्दा खोप उत्पादनमा तीव्रता आउनेछ।

नेताको राजनीतिक खेल, जनतालाई पीडा

विचार - विश्लेषण

भाग-८१

उपेन्द्र भा

नेपालका शासकहरू नेपाली जनतालाई नागरिक भन्दा पनि रैतीकै अवस्थामा हेर्न रुचाउँछन्। रुढिवादी, निरंकुश, उदारवादी वा प्रगतिशील, जोसुकै शासकहरूको जनतालाई गर्ने वा हेर्ने दृष्टिकोणमा तात्विक अन्तर भने देखिँदैन। चाहे संघर्षको बेला होस् वा सामान्य शासनको बेला जनताले पीडै पीडा महसूस गरेका छन्। जो जसलाई जनताले शासक बनाए, जनतालाई राहत त दिन सकेन, देश र जनतालाई नै लुटे।

शासकहरू जहिले पनि आफ्नो निकम्पानलाई लुकाउन अस्थिर सरकार, वैदेशिक हस्तक्षेप भनेर स्वार्थपूर्तिमा तल्लीन रह्यो। व्यक्तिहरू धनवान बने तर देश र जनताको किञ्चित् भलो हुन सकेन। शासकहरूको राजनीतिक खेलको कपटपूर्ण प्रवृत्तिलाई कहिल्यै पनि बुझ्न सकेन। नेपाली जनताले आफ्नो र देशको सर्वांगीण विकासका रथातिर दुईतिहाई नजिकको बहुमत दिएर शासकहरूलाई स्थिर सरकार बनाउन जनादेश दिँदा अहिले सरकारले संसद् विघटन गरि मध्यावधि चुनावको घोषणा गरेको छ।

देशमा फैलिँदै रहेको कोरोनाको महामारी, भ्रष्टाचार उन्मूलन, सुशासन र देश विकासको गहन जिम्मेवारीलाई जसरी तिलाञ्जली दिई अनेक बहाना भिकेर मध्यावधिमा जानु परेको सरकारको कुरा कोही पत्याई रहेको छैन। नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको दुईतिहाई नजिक रहेको स्थिर सरकारले आफ्नो कार्यकाल पूरा गर्न सकेन र ढलेपछि वाह्य कारण जे जस्तो देखिए पनि पार्टीभित्रको स्वार्थ र त्यसकारण भागवण्डाको खेल, पार्टीभित्र भावनात्मक मेल नभई गुटगुट प्रवृत्तिको कडा प्रतिस्पर्धा देश र जनतासंगको सम्बन्धभन्दा शक्ति केन्द्रहरूको गुलामी आदि कारणले नेकपाको सरकार असफल भएको कुरा आम जनताले पनि बुझे।

लोकतन्त्र आएदेखि कुनै पनि सरकार आफ्नो कार्यकाल पूरा गर्न नसक्नु भन्ने कारण अनुसन्धानको

विषय भएको छ। कुनै पनि पार्टीभित्र सैद्धान्तिक, वैचारिक जन सरोकारको धरातलभन्दा व्यक्तिगत वचस्व, स्वार्थलिप्सा भ्रूट, फरेब, कपट, बेईमानी आदिको धरातल मजबूत रहेको कारणले नेपाली राजनीति असफल रहेको छ। शासकहरू जहिलेपनि आफूलाई राजनीतिभन्दा माथि ठान्ने कोशिशमा रहन्छन्। पञ्चायतकाल राजाको भएका कारण पनि कार्यकाल पूरा गर्ने बाध्यता थियो। तर लोकतन्त्रमा आदर्श, सिद्धान्त र ईमान्दारीको स्वतन्त्रता कुण्ठित भई छल, प्रपञ्च, जाल, फरेब, घोरवा यी पञ्चतन्त्र लिएर व्यक्तिगत स्वार्थपूर्तिको स्वतन्त्रताले ठाउँ पाएको छ।

नेपाली राजनीति शासकहरूको लागि दालभात हो, जतिबेला पनि खाई दिने। अहिले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले जनताले दिएको ऐतिहासिक जनादेशलाई के प्रयोजनका लागि सरकारले दुरुपयोग गरेको छ, ओली बाहेक अरु कसैले जान्दैन। तर राजनीति गलत ट्याकमा गएको छ। जनताप्रति उत्तरदायी रहने सरकारको यस्तो असंवैधानिक कदम हुनै सक्दैन। जनताभन्दा माथि भएको यो शासकीय मनोवृत्ति हो, जसका कारण यस्ता राजनीतिक दुर्घटना घटी रहन्छ।

स्थिर राजनीतिलाई तरलीकृत बनाएर आफ्नो समूहहरूको पूर्ववत् प्रयोगले राजनीतिलाई आफ्नो नियन्त्रणमा लिन जुन दृढतापूर्ण ढंगले ओली अभिव्यक्ति दिई रहेको छ, त्यो पूर्ववत् सम्भव देखिँदैन। देवत्व प्राप्त गरे जस्तै भविष्यवाणी गर्न भूमित भएको ठहरीन्छ। तरलीकृत राजनीतिमा अनेक शक्तिको प्रभाव निहित रहेको हुँदा यसले कसको अपेक्षा पूरा गर्छ, थाहा हुँदैन। आफ्नो असंवैधानिक कदमको विरोधमा कानून सम्मत र सत्य कुरा राख्दा समाजका हरेक क्षेत्रका अगुवाहरू, सेवानिवृत्त सम्माननीय प्रधान न्यायाधीशहरू, बुद्धिजीवी र

प्रतिष्ठित व्यक्तिहरूप्रति अभद्र र अपमानजनक वाक्यांश प्रयोग गरि आक्रामक देखिएको केपी ओलीको बहुला शैलीले राजनीतिमा अनिष्ट संकेतको आभास भइरहेको सबैले महसूस गर्न थालेका छन्। वलिदानी आन्दोलन गरेर स्थापित गरिएको दुईतिहाईको नेकपाको स्थिर सरकारबाट जनताले यस्तै भूमिकाको अपेक्षा गरेका थिए ?

आर्थिक विकाससँगै देशको सर्वांगीण विकास, सुशासन, असमानताको अन्त, लोकतन्त्र प्रणाली र जनताको जीवन शैलीमा सुधार आदि लामो समयदेखि नेपाली जनताले देखेको सपना स्थिर सरकारको असफलतासँगै समाप्त भएको छ। पार्टी चलाउन धनलाभ गर्न मनसायले यहाँका राजनीतिक पार्टीले पार्टीभित्र तस्कर, माफिया, असामाजिक तत्वहरूको निर्वाध प्रवेश दिएकाले फलतः पार्टी त उसको कब्जामा गयो नै राज्यसत्ता पनि असामाजिक तत्वहरूको कब्जामा गएको छ। जुन सरकारले पनि भ्रष्टाचार, उन्मूलन, सुशासनको कुरा गर्ने तर केही गर्न नसके, कृषि विकासका ठूला ठूला कुरा गर्ने तर कार्यक्षेत्रमा केही गर्न नसके, देशमा रहेको परनिर्भरताको भायावह अवस्थालाई नजरअन्दाज गर्ने आदि अवस्थाले राजनीति कसको कब्जामा छ, यसै थाहा हुन्छ।

प्रजातन्त्र पुनर्स्थापनाको ३ दशक वित्दापनि घोषणा पत्रमा ल्याईएका सुधारका कार्यक्रमहरू थालिएको देखिँदैन। सरकार बन्ने, भत्कने खेलहरूको निरन्तरतामा भ्रष्टाचार भने तीव्र रूपमा प्रगति गरेको छ। शासकवर्गमा देखिएको धनलाभको चाहना जनता र देश विकासभन्दा बढि रहेकोले देशको सुधार कार्यक्रम अवरुद्ध बनेको छ। प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली भ्रष्टाचारीलाई संरक्षण गरेको ट्रान्सपेरेन्सी इन्टरनेशनलको प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको छ। अर्थात् जसको पनि सरकार होस् देश विकास कसैको एजेण्डा छैन।

शासकवर्गमा देखिएको धनलाभको चाहना जनता र देश विकासभन्दा बढि रहेकोले देशको सुधार कार्यक्रम अवरुद्ध बनेको छ। प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली भ्रष्टाचारीलाई संरक्षण गरेको ट्रान्सपेरेन्सी इन्टरनेशनलको प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको छ।

गरीब मुलुकको वैदेशिक सहयोगलाई मनपरी उपयोग गर्न सक्ता प्राप्त गर्ने होडवाजीमा लिप्त तस्कर, र माफियाहरू राजनीतिमा काबिज रहेसम्म देश र जनताको भलो हुने कल्पना गर्नु बेकार हो। यो वर्चस्ववादी राजनीतिले तीन दशकमा न प्रणालीलाई स्थिर गर्न सक्यो न जनतालाई शान्ति, राहत दिन सक्यो। यस्तो अवस्थामा जन उत्तरदायी सरकारको कल्पना गर्नु बुद्धिमानि सावित हुन सक्छ ?
janukjha24@gmail.com

शहीद परिवारलाई ५० लाख दिने घोषणामा प्रदेश सरकार चुकेकै हो

ओमप्रकाश सर्राफ

२०६३ साल माघ ५ गते मधेश आन्दोलनका पहिलो शहीद रमेश महतोको सम्झनामा हामी हरेक वर्ष वलिदानी दिवस मनाउँदै आएका छौं। प्रदेश २ मा हाम्रो सरकार पनि भएकोले माघ ५ गते वलिदानी दिवसको अवसरमा प्रदेश सरकारले सार्वजनिक विदा पनि दिँदै आएको छ। जनता समाजवादी पार्टी नेपालले पनि मधेशका विभिन्न जिल्लामा विभिन्न किसिमका कार्यक्रमहरू गरेर वलिदानी दिवस मनाएको छ। अहिले प्रधानमन्त्री ओलीले जसरी कू गुन्नुभएको छ, त्यसको विरुद्धमा जसपाले निरन्तररूपमा विभिन्न किसिमका आन्दोलनका कार्यक्रमहरू घोषणा गरेको छ। अवसंवैधानिक कदमको विरोधमा कार्यक्रम गर्दै आएको छ। जसपा राष्ट्रिय पार्टी भइसकदा पनि मधेश आन्दोलनले उठान गरेको मुद्दाहरू फर्कन वलियो रूपमा प्रार्थमिकतामा परेको छ। हामीले प्रत्येक वर्ष वलिदानी दिवस मनाउँदै आइरहेका नै छौं र जुन कार्यक्रम निरन्तर हुन्छ। त्यसको घोषणा

गरिहनुपर्ने आवश्यकता हुँदैन। हामीले माघ ५ गतेलाई वलिदानी दिवसको रूपमा मनाउँदै आएकोले यस वर्ष पनि स्वतःस्फूर्तरूपमा मनाइएको छ। वलिदान दिवसलाई जसपाले कहिल्यै पनि विर्सन सकिँदैन। किनकि सबै आन्दोलनकारी शक्तिहरू मिलेर जसपाको निर्माण भएको हो। वलिदानी दिवसलाई जसपाले क्यारेन्डरको रूपमा नियमित कार्यक्रम राखेकोले नै प्रत्येक वर्ष कार्यक्रम गर्छौं भन्ने घोषणा गरिरहनु परेन। अहिले देशव्यापीरूपमा आन्दोलनहरू भइरहेकोले वलिदानी दिवसमा बढी केन्द्रित नभएको होला। किनकि मधेश आन्दोलनमा वीर सपुतहरूले जुन कुराका शहादत दिएका थिए, आज त्यहीँ प्राप्त उपलब्धिहरूको रक्षाका लागि हामी संघर्षका कार्यक्रमहरू गरिरहेका छौं। मधेश आन्दोलनबाट स्थापित भएको संघीयतालाई समाप्त पार्ने काम अहिले केपी ओली नेतृत्वको सरकारले गरिरहेको छ। शहीदको सपना साकार बनाउनका लागि नै शहीदलाई सम्झना गरिन्छ। त्योअनुसार हाम्रा कार्यक्रमहरू त निरन्तररूपमा भई रहेको छ। अहिले पूरै नेपाल जसपामय भएको छ। मधेश आन्दोलनको उद्गमस्थल जहाँ मधेश आन्दोलनका प्रथम शहीद रमेश महतोको सहादत भएको थियो, त्यहाँ त यसपटक पनि जसपाले कार्यक्रम गर्नेछ। सिरहामा पनि जसपाका ठूला र प्रभावशाली नेतृत्वहरू हुनुहुन्छ। मधेश आन्दोलनबाट प्राप्त उपलब्धिहरूको रक्षाका लागि जसपा अहिले लोकतन्त्र, संघीयता, सामानुचितिक समावेशिता लगायतको कार्यान्वयनका लागि आन्दोलनरत नै छ। जसपाले गरिरहेको आन्दोलन लोकतन्त्र

बनाउन ठूलो आन्दोलन गरिरहेको छ। रमेश महतो जस्ता वीर शहीदहरूको सपना पूरा गर्नका लागि जसपा लागिपरेको छ। यसमा जसपाले कहीं कतै सम्झौता गर्दैन। तत्कालीन मधेशकेन्द्रित दलहरूको संयुक्त लोकातन्त्रिक मधेशी मोर्चाले गरेको प्रतिवद्धताअनुसार शहीद परिवारलाई ५० लाख रुपैयाँ प्रदेश सरकारबाट उपलब्ध गराउनुपर्ने थियो। यसका लागि हामी आन्तरिकरूपमा विभिन्न फोरमहरूमा आवाज पनि उठाउँदै आएका छौं। प्रदेश सरकारको नेतृत्व गरिरहेकाहरूलाई पनि हामीले आग्रह गरिरहेका छौं। पाँच वर्षका लागि हाम्रो सरकार छ भने एक वर्षमा शहीदलाई १० लाखको दरले पनि दिन सक्थौं भने पाँच वर्षमा हामीले घोषणा गरेको प्रतिवद्धता पूरा गर्न सक्छौं। ज्यानको मूल्य ५० लाख रुपैयाँमा दाँज सकिँदैन तर पनि जुन हाम्रो प्रतिवद्धता थियो, त्यसलाई पूरा गर्ने प्रयास गरिएको भए आउने समयमा मधेशको अधिकारका लागि भइरहेको संघर्षमा थप टेवा पुग्थ्यो। यस विषयमा कतै न कतै हाम्रा जसपा र प्रदेश २ सरकार चुकेकै छ। प्रदेश सरकारले गर्न सकेन र पार्टीपक्षिले पनि यसमा ध्यान दिएन भने कुरामा हाम्रो पनि वैचारिक फरक मत छ। तत्कालीन अवस्थामा गरिएको प्रतिवद्धता पूरा गराउनका लागि हामीले पार्टीलाई दबाव दिइरहेका छौं। शहीद परिवार र घाइतेहरूका लागि प्रदेश सरकारले आधिकारिकमा केही त अवश्य नै गरेको छ तर जति हुनुपर्ने थियो, त्यो भएको छैन। जसपाको प्रदेश सरकार भएपनि जुन हिसाबले पार्टीको निर्देशन, नीतिअनुसार सरकार चल्नुपर्दथ्यो, त्यसरी चलेन। नेताहरूको कोटामा जसरी मन्त्रीहरू

परे, त्यहीँअनुसार चल्दै गयो। प्रदेश सरकार पार्टीको नीति र एजेन्डाअनुसार चल्नुको साटो आफ्ना नेतालाई मात्रै खुशी पार्ने गरी कामहरू गरेको देखियो। समयमा संस्थागतरूपमा प्रदेश सरकारका मन्त्रीहरूले काम गरेको देखिएन। शहीद परिवारलाई ५० लाख रुपैयाँ दिने घोषणा तत्कालीन मधेशी मोर्चाले गरेको थियो। त्यसबाट घटकहरू अहिले एकै ठाउँमा आएर जसपाको निर्माण भएको छ। पार्टीको नीतिलाई लागू गरेको भए अहिले यस्ता गुनासाहरू आउने थिएनन्। यसमा प्रदेश सरकार पनि चुकेको छ र हाम्रा नेतृत्व पनि चुकेका छन्। प्रदेश सरकारले शहीदको सपना साकार पार्न चुक्नुको अर्को र मुख्य काम संघीय सरकारको उदासीन पनि हो। प्रदेश सरकारलाई संविधानले दिएको अधिकारहरू हस्तान्तरण गर्न नचाहने, प्रदेशलाई आफ्नो इकाईको रूपमा बुझ्ने संघीय सरकारको असहयोगका कारण पनि प्रदेश सरकारले काम गर्न सकेन। संघीय सरकार प्रदेशप्रति वेदमान देखियो, प्रदेशलाई असफल बनाउन उसले विभिन्न किसिमका नीतिहरू अपनायो। तैपनि प्रदेश सरकारको मातहतमा रहेका स्रोतसाधनहरूलाई समुचितरूपमा सदुपयोग गर्न सकिँदैन। संघीय सरकारले सहयोग गर्ने वा अधिकार दिएन भने कुरा त छँदैछ तर आफूसँग भएका स्रोतसाधनको पनि उपयोग गर्न सकेन। प्रदेश २ लाई समृद्ध बनाउन सक्ने हरेक पूर्वोदारहरू छन्, शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात, रोजगार, कृषि लगायतका हरेक क्षेत्रमा काम गर्न अवसर थियो। प्रदेश २ कृषि प्रधान प्रदेशको रूपमा स्थापित गर्न सकिँदथ्यो। संघीय सरकारले धेरै ठाउँमा बाधा अड्चन खडा गरेपनि प्रदेश सरकारले गर्न सकेन।
(सर्राफ जसपा नेपालका नेता हुन्)

संघीय सरकारविरुद्ध प्रदेश २ ले आधा दर्जन मुद्दा हालेको छ

दीपेन्द्र भा
मुख्य न्यायाधिवक्ता, प्रदेश २

हामीले क्रान्तिकारिता देखाएका होइनौं। संविधान र कानूनको उल्लंघन हुँदा, प्रादेशिक अधिकारको उल्लंघन हुँदा त्यो विषयका लागि हामी अदालत जाने गरेका छौं। अरु प्रदेशहरूको पनि इच्छा होला तर उहाँहरू आफ्नै नेतृत्वविरुद्ध जान त्यो हिम्मत र साहस देखाउन अप्ठ्यारो भएको होला। त्यसकारण उहाँहरू आउन नसक्नुभएको हो। तर हाम्रो यो क्रान्तिकारिता होइन, वास्तविक मुद्दा उठाएका हौं।

० प्रदेश २ सरकारले संघीय सरकारविरुद्ध विभिन्न मुद्दा सर्वोच्च अदालतमा चायर गराएको छ, के-के विषयमा मुद्दाहरू चायर भएको छ ?

— हामीले संघीय सरकारमाथि ६ वटा मुद्दा गरेका छौं। पहिलो मुद्दा सागरनाथ वनलाई संघीय सरकारको मन्त्रपरिषदले प्राधिकरण बनाएर लिने भनेको थियो, त्यसको विरुद्ध हामी गयौं। त्यसमा हामी सफलता पाएका छौं। दुईचोटि त्यसमा अन्तरिम आदेश भयो। त्यसपछि सामान्य प्रशासनमन्त्रीले कर्मचारीलाई जथाभावी चलाइदिने प्रवृत्ति देखिएको थियो, त्यसलाई रोक्नका हामी गयौं। त्यसपछि प्रहरी समायोजन ढिलो भइरहेको छ भनेर पनि गयौं। त्यसै, फौजदारी दायित्वका विषयलाई प्रदेश दिनुपर्छ भन्थौं, त्यसका लागि पनि अदालत गएका छौं। अर्को अर्को भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालयको सिंचाइ आधा दर्जन मुद्दा हालिसकेका छौं।

० प्रदेश २ ले हालेको मुद्दाहरूका के प्रभाव छ ?

— सागरनाथ वनमा अन्तरिम आदेश भयो, त्यो हाम्रो प्रारम्भिक सफलता नै हो। अहिले संसद विघटन भएकोले अन्य मुद्दाहरूमा ढिलाइ भइरहेको छ। अहिले मुद्दाहरू स्थगित भइरहेका छन्।

० संघीय सरकारविरुद्ध प्रदेश २ सरकार मात्रै किन गुनासो पोस्छन् ?

— प्रदेश २ सरकार संघीयताप्रति अलि बढी जागरूक छ। आफ्नो स्वायत्तता, प्रादेशिक अधिकार उल्लंघन हुँदा त्यसलाई स्वीकार गर्ने अवस्था छैन। संघीयता पनि त्यहीँ मधेश आन्दोलनको उपलब्धि भएकोले संघीयताप्रति बढी लगाव छ, बढी आकर्षण छ। त्यसकारणले पनि प्रादेशिक अधिकार र संघीयताको उल्लंघन हुँदा हामी अदालत आउने गरेका छौं। अन्य राजनीतिक कुराहरू पनि होला। अन्य ६ प्रदेशहरूमा उही पार्टीको प्रादेशिक सरकार रहेको इच्छाविपरीत काम हुँदा पनि विरोध गर्न अप्ठ्यारो भएको होला। तर प्रदेश २ मा राजनीतिक अवस्था पनि फरक छ। ती सम्पूर्ण विषयहरूले गर्दा हामी धेरै आउँछौं।

० अन्य प्रदेशहरूका पनि गुनासा र असन्तुष्टिहरू छन्। तर ती प्रदेशहरू अदालतमा मुद्दा हाल्ने तयारीमा पुगिसकेको छैन। प्रदेश २ ले अलि बढी नै क्रान्तिकारिता देखायो नि ?

— हामीले क्रान्तिकारिता देखाएका होइनौं। संविधान र कानूनको उल्लंघन हुँदा, प्रादेशिक अधिकारको उल्लंघन हुँदा त्यो विषयका लागि हामी अदालत जाने गरेका छौं। अरु प्रदेशहरूको पनि इच्छा होला तर उहाँहरू आफ्नै नेतृत्वविरुद्ध जान त्यो हिम्मत र साहस देखाउन अप्ठ्यारो भएको होला। त्यसकारण उहाँहरू आउन नसक्नुभएको हो। तर हाम्रो यो क्रान्तिकारिता होइन, वास्तविक मुद्दा उठाएका हौं।

० तपाईंहरूले सर्वोच्च चायर गरेको मुद्दाहरूमा कहिलेसम्म सफलता पाउने देख्नुहुन्छ ?

— समय त लाग्छ, अदालती प्रक्रिया हो। अदालती प्रक्रिया भनेको धेरै समय

लिन्छ। तर प्रारम्भिक चरणमा हाम्रो सफलता अवश्य नै भएको हो।

० प्रदेश २ मा ऐन कानूनहरू निर्माण अवस्था कस्तो छ ?

— प्रदेश २ मा हालसम्म ४९ वटा ऐन कानूनहरू बनेका छन्। अर्को मासै निजामतीको ऐन सम्पन्न भएको छ, त्यो अब प्रमाणीकरणका लागि जान्छ। बाँकी सदनमा विचारार्थिन अवस्थामा छन्। यस्तै पाइपलाइनमा करिब १५-१६ वटा ऐनहरू छन्।

० प्रदेश २ ले अहिलेसम्म नाम र राजधानी किन तोक्न नसकेको होला ?

— हुन त यो राजनीतिक प्रश्न हो, तैपनि तपाईंले उठाएको प्रश्न सही हो। नाम र राजधानीका लागि एकचोटि कोशिस पनि भएको हो। यसका लागि संसदमा मतदान पनि भएको थियो तर कसैले पनि दुई तिहाइ ल्याउन सकेन र त्यो असफल भयो। नाम र राजधानीका लागि पुनः एकचोटि प्रयास हुन्छ।

० भनेपछि यो सरकारले यही कार्यकालभित्र आफ्नो नामाकरण र राजधानी टुंगो लगाउन सक्छ त ?

— यो कुरा त सरकारका पदाधिकारीले जवाफ दिनुपर्ने हो। तैपनि संसदमा दुई तिहाइ पुग्ने अवस्था भयो नाम र राजधानी टुंगो लाग्न सक्छ। नाम र राजधानीमा सहमतिका लागि वार्ता र सम्वाद निरन्तर भइरहेको छ।

० संसद विघटनको पराक्रम प्रदेश २ मा कतिको परेको छ ?

— संसद विघटनको असर अहिलेसम्म प्रदेश २ मा अनुभूति भएको छैन।

० संसद विघटनको विरुद्धमा हुने कार्यक्रमहरूमा प्रदेश २ का मन्त्रीहरू जाने र अभिव्यक्ति दिनुपर्ने कारण के छ ?

— राजनीतिक कार्यक्रमहरू हो, मन्त्रीहरू पनि राजनीतिक व्यक्तित्व नै हुन्। संसदीय दलबाट निर्वाचन मन्त्रीहरू हुन्छन्। त्यसकारणले राजनीतिक कार्यक्रममा जानु स्वाभाविक नै हो। तर संसद विघटनले गर्दा प्रदेश २ सरकारमा कुनै किसिमले असर परेको छैन। प्रदेश २ को प्रमुख प्रतिपक्षी नेकपा नै थियो।

० संसद विघटनका विरुद्धमा विभिन्न राजनीतिक दलहरूले आन्दोलन गरिरहेका छन्, यदि अदालतले विघटनलाई सदर गर्नु भने आन्दोलनमाथि प्रश्न उठ्दैन ?

— संसद विघटनलाई अदालतले सदर गर्नु भने त्यसपछि के हुन्छ भन्ने काल्पनिक कुरा हो। संसद विघटनपछि देशले कस्तो राजनीतिक कोर्स लिन्छ, त्यसैले नै प्रदेश २ लाई निर्धारण गर्छ। प्रदेश २ देशको राजनीतिभन्दा त अछुतो रहन सक्दैन। त्यसकारणले सर्वोच्च अदालतले के भन्छ, त्यसपछिको त्यहाँ प्रभाव देखिन्छ।

० सर्वोच्च अदालतमाथि अहिले चौतर्फी चर्चा परिरहेको छ, यस्तो निष्पक्ष निर्णय आउँछ ?

— सर्वोच्च निष्पक्षरूपमा निर्णय गर्छ। सरकारले गरेका निर्णयहरू सर्वोच्चले उल्टाएको इतिहास पनि छ। जस्तै पञ्चायती व्यवस्थामा पनि राजाको पालामा पनि अदालतले शाही आयोगलाई भग गयो। पञ्चायती व्यवस्थामा सर्वोच्च डराएन, ज्ञानेन्द्रको पालामा सर्वोच्च डराएन। त्यसकारणले सर्वोच्चले पुनः

आफ्नो इतिहासलाई कायम राख्दै दिशाहीन अवस्थामा रहेको नेपालको राजनीतिलाई दिशा दिन्छ, टुंगोमा पुऱ्याउँछ। सर्वोच्चले निष्पक्ष र संवैधानिक हिसाबले निर्णय गर्छ भन्नेमा म विश्वस्त छु।

० भनेपछि संसद पुनर्हाली हुन्छ ?

— निश्चितरूपमा। त्यसमा पुनर्हालीको सन्दर्भमा भन्न सक्छ, निर्वाचनको सन्दर्भमा भन्न सक्छ। जुन विषयहरूसँग गाँसिएका छन्, ती सम्पूर्ण विषयहरूमा विस्तररूपमा स्पष्ट रोडम्याप दिने गरी सर्वोच्चले निर्णय दिन्छ।

० जसरी प्रधानमन्त्री ओलीले तर्क गर्नुहुन्छ र संविधानअनुसार नै विघटन गरेको भन्नुहुन्छ, यदि त्यहीँ तर्क दिएर सर्वोच्चले विघटनलाई सदर गर्नु भने ?

— त्यो कम सम्भावना देखिन्छ। किनभने संविधानमा भंग गर्न नसक्ने भन्ने होइन, तर्कपूर्वक विघटन गर्ने ठाउँ छ। तर तीन/चार चरणको प्रक्रिया पार गरेपछि राखेको छ। जस्तै, धारा ७६ (१) अनुसार भनेपछि २, ३, ४ र ५ को प्रक्रिया पूरा गर्नुपर्छ। जुन संसद सरकार दिन सक्दैन त्यो विघटन हुने परिकल्पना हाम्रो संविधानले गरेको छ। तर चरणहरू पार गर्नुपर्ने हुन्छ। चरणहरू पार नै नगरिकन सिधै धारा ७६ को ७ मा गएको छ। यसकारणले सर्वोच्चले संसद विघटनलाई सदर गर्ने सम्भावना कम छ।

० करिब दुई तिहाइको नेतृत्व गरेको प्रधानमन्त्रीले सरकार चलाउन सकिदैन, ताजा जनादेशका लागि जनतामा जानु भन्नु कसरी असंवैधानिक भयो त ?

— निर्वाचनमा त जान पाइन्छ तर विधि, विधान, कानूनअनुसार निर्वाचनमा जानुपर्छो नि। जतिबेला मन लाग्यो, जसलाई मन लाग्यो त्यसरी निर्वाचनमा जान पाइदैन। निर्वाचनमा जाने तरिका छ नि। त्यसैले त हामीलाई संविधान चाहिएको हो। त्यसैले त दुई वर्षसम्म अविश्वासको प्रस्ताव ल्याउन नपाउने, एकचोटि अविश्वासको प्रस्ताव लगाइसकेपछि एक वर्षसम्म फेरि अविश्वासको प्रस्ताव ल्याउन नपाउने, यी प्रावधानहरू संविधानले राखेको छ। भनेपछि जनतामा जाने विषयमा संविधानबमोजिम जानुपर्छो नि।

० अन्य दलहरूसँग सरकार बनाउने हेतिसहित छैन भने बहुमत प्राप्त दलका प्रधानमन्त्रीले संसद विघटन गर्न पाउँछ ?

— त्यो कुरा कहाँ प्रमाणित भयो त। अन्य दलहरूलाई मौके नदिइकन कसरी प्रमाणित हुन्छ त। संसदमा गएर जाँच गर्नुपर्छो हुन्छो नि। संसदमा गएर सामना गरिसकेपछि संसद विघटन गरेको भए संवैधानिक मानिन्थ्यो नि। संसदीय प्रणालीमा संसदमा टेप्ट भएपछि मात्रै त्यो कुराले मान्यता पाउँछो। तर टेप्टे हुन पाएन।

० त्यसो हो भने प्रधानमन्त्री ओलीको तर्कलाई कसरी लिनुहुन्छ ?

— उहाँले एउटा कार्यकारी प्रमुखको रूपमा आफूले गरेको विघटनको प्रतिरक्षा गर्नु स्वाभाविक हो। किनभने उहाँले गरेको कार्यप्रति उहाँले नै स्टेन्ड त लिनुपर्छो नि। आवाधिक निर्वाचनका लागि हामी तयार छौं। मध्यावधिक निर्वाचन भनेको लोकतन्त्रको कुरूपता हो। तसर्थ, हामीले

संसद पुनर्स्थापनपछि सरकार बनाउन जसपाको भूमिका महत्वपूर्ण रहन्छ

पुनर्स्थापित संसदमा जसपाको महत्व भन्नु बढेर जान्छ। पहिला एउटा पार्टीलाई बहुमत हुँदा अन्य पार्टीहरू भूमिकाविहीन थिए। अहिले नेकपा जसरी फुटेको छ, यो अवस्था जसपाको महत्व बढेर गएको छ। यस्तो महत्वपूर्ण पार्टीको प्रस्ताव भोलीको संसदले नमान्छ भनेर अब कसैले नसोचे हुन्छ। भोलीको दिनमा सरकार वा संसद सञ्चालनमा जसपाको महत्व रहन्छ।

मनिष सुमन
जसपाका केन्द्रीय कार्यकारिणी समिति सदस्य तथा प्रदेश २ का प्रदेशसभा सदस्य

० जनता समाजवादी पार्टी नेपाल संसद पुनर्स्थापना किन चाहन्छ ?

— हामी मात्रै होइन, देशका हरेक नागरिकले संसद पुनर्स्थापना चाहिरहेका छन्। केपी ओली र उनका केही मुख सर्मथकहरूले संसद विघटनको पक्षमा छन्। केपी ओलीसँगै रहनुभएका विद्वान अधिवक्ता र संविधान निर्माताहरू यो कदमको विपक्षमा छन्। लामो वलिदानपश्चात् संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र व्यवस्था संस्थागत हुँदै गर्दा संविधानमा हुँदै नभएका कुरो संविधान धारा ७६ र ८५ लाई अपयुक्त्या गरी आफ्ना संघीयता राष्ट्रपतिज्यूलाई दुरुपयोग गरी आफू लामो समयसम्म प्रधानमन्त्री भइराखे भन्ने जस्ता दम्भका साथ नेकपाको घर भग्नाकारणका कारण सिंगो देश र व्यवस्था बर्खलाप गरी मुलुकलाई खाडलमा पुऱ्याउने दुष्प्रयास गर्नुभएको छ। तसर्थ, प्रधानमन्त्रीको यो कदमको घोर विरोध गर्दै जसपा कार्यक्रमहरू गर्दै आइरहेको छ।

० प्रधानमन्त्रीले संसद विघटनका साथै निर्वाचनको मिति पनि तोकिसक्नुभएको छ नि ?

— निर्वाचनको मिति त कल्पना मात्र हो। अहिले कोरोनाको खोप खुल्नु हुन सकेको छैन, निर्वाचनको लागि कमसेकम १२० दिन चाहिँन्छ, यो समय पनि अग्रग जस्तो भयो। त्यसैले, खर्चो खर्च रुपैयाँ यो निर्वाचनमा खर्च हुन्छ। यी र यस्ता प्राविधिक कारणहरूका निर्वाचन सम्भव छैन। यतिकै पनि राजनीतिक परिस्थिति हेर्दा जुन निर्वाचनको विपक्षमा सबै पार्टीहरू छन्, जुन निर्वाचनको आगोलाई जलाउने छन् भनेर यस्तो परिप्रेक्ष्यमा निर्वाचन हुन्छ भन्ने परिकल्पना कसरी गर्ने ? सर्वोच्च अदालतको फैसला नआउन्जेलसम्म निर्वाचनको परिकल्पना गर्नु हतार हुन्छ।

० तर निर्वाचन आयोगले चुनावको तयारी थालिसकेको छ नि ?

— निर्वाचनका कार्यहरू सधैं गरिरहने आयोगले दायित्व बोकेको छ, उसले सधैं नै सामान्य कार्यहरू गरिरहन्छ। अहिले त कुनै काम भएको छ जस्तो लाग्दैन।

० तर निर्वाचनको सन्दर्भमा राजनीतिक दलहरूसँग छलफल पनि गरेको छ, त्यसमा तपाईंका पार्टीका प्रतिनिधिहरू पनि सहभागी हुनुभएको थियो ?

— आयोगले निर्वाचनका लागि मात्र होइन, अन्य विषयका पनि गरेको थियो। आयोगले सामान्य सर्वदलीय छलफल गरिरहेका छन्। १७ र २७ गते निर्वाचन हुँदैछ भनेर कल्पना गर्नु हतार हो।

० राजनीतिक दलहरू पनि निर्वाचनमा जुटिसकेको देखिन्छ त ?

— राजनीतिक कार्यकर्ता जहिले पनि आफ्नो राजनीतिक गतिविधि गरिरहेकै हुन्छ। ही सधैं जनताका बीचमा हुन्छौं। तसर्थ, हाम्रा गतिविधिहरूको एउटै मात्र आशय हुन्छ कि पाँच वर्षमा निर्वाचन हुन्छ, सो निर्वाचनमा जनताले हामीलाई मत दिई विजयी बनाउँछ भन्ने इच्छाका साथ हामीले यस्ता कामहरू गरिरहेका छौं। नेपाली कांग्रेसकै संस्थागत निर्णय हेर्दा प्रधानमन्त्रीको यो कदमको विरोध र वैशाखको निर्वाचनलाई स्वप्नको रूपमा मात्रै देखेको छ। माघ-प्रचण्डकै खेमालाई हेर्ने हो भने निर्वाचनलाई स्वीकार गर्न नसक्ने देखिएको छ। हाम्रो जसपाले पनि निर्वाचनको कल्पना गरेका छैनौं। आवाधिक निर्वाचनका लागि हामी तयार छौं। मध्यावधिक निर्वाचन भनेको लोकतन्त्रको कुरूपता हो। तसर्थ, हामीले

सर्वोच्च अदालतको फैसला कुरिरहेका छौं, त्यसपछिका निर्णय अर्कै थरि हुन सक्छ।

० प्रधानन्यायाधीशले त बहुमतको प्रधानमन्त्रीले संसद विघटन किन गर्न सक्दैन भन्ने प्रश्न गरिरहेको छ नि ?

— प्रधानन्यायाधीशले यस्तो प्रश्न गर्नुभएको भन्ने कुराहरू बाहिर आएको छ। हामीलाई शंका त भइरहेकै छ। तर शंकाकै भरमा निर्वाचन भइहाल्छ भन्नेमा लाग्नु हुँदैन। बहुमतको प्रधानमन्त्री होस् वा महाबहुमतको प्रधानमन्त्री होस्, नेपालको संविधानअनुसार संसद विघटन गर्ने अधिकार कुनै धारामा छैन। यो कुरा प्रधानन्यायाधीशले पनि बुझ्नु भएको छ।

० तपाईंहरू यो संविधानलाई स्वीकार गरिसक्नुभएको छैन तर आज त्यही संविधानको रक्षाका लागि संघर्ष किन ?

— हामी यो संविधानको संशोधन चाहन्छौं। हामीले यो संविधानमा सबैको भाषिक अधिकार, नागरिकको मौलिक अधिकार, समान जनसंख्याको आधारमा निर्वाचन क्षेत्र, राष्ट्रियसभा प्रतिनिधित्व लगायतका विषयमा हामी कुरा उठाउँदैछौं। नेपालका संविधानमा संशोधनका मुद्दाहरू लिएर आन्दोलनरत छौं। पुनर्निर्वाचन प्रतिनिधिसभाबाट संविधान संशोधन उन्मुख हुन्छो भन्ने विश्वास दिलाउन चाहन्छौं।

० अहिले जसपाको एक सूत्रीय माग संसद पुनर्स्थापना छ, संसद पुनर्स्थापना भयो भने तपाईंहरूको माग पूरा हुन्छ त ?

— संसद पुनर्स्थापनाबाट हाम्रो सबै माग पूरा हुँदैन। यो त अल्पकालीन माग हो। संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र रक्षा गर्नु अहिलेको हाम्रो उद्देश्य हो। गणतन्त्र र प्रतिनिधिसभा रहे संविधान संशोधन पनि हुन्छ, आम नेपाली जनताको संविधानप्रति स्वामित्व बढ्छ भन्ने उद्देश्यका साथ हामी आन्दोलनरत छौं। प्रतिनिधिसभा पुनर्स्थापना हुनुपर्छो, त्यसपश्चात् पहिलो काम भनेको अहिले प्रधानमन्त्री जो सनकी छन्, पागल हुनु भन्दा पनि हुन्छ, यस्ता प्रधानमन्त्रीबाट देशलाई उन्मुक्ति दिलाउनुपर्छो। तिनका सखा विवादेवी भण्डारीलाई महाभियोग लगाएर विराम दिनुपर्छो। ती सबै प्राथमिकताको काम भन्नेको संविधानलाई संशोधन गरेर आमनेपाली जनतालाई संविधानप्रति स्वामित्व बढाउनुपर्छो।

० संसद पुनर्स्थापना भएपनि तपाईंहरूसँग संविधान संशोधन गर्ने हेतिसहित त हुँदैन नि ?

— परिस्थितिले बहुमतको अवस्था सिर्जना गराउँछ। बहुमतको धड्किली गर्नेहरू पार्टी फुटाइसके, औपचारिकता मात्रै बाँकी छ।

० तर, माघ-प्रचण्ड समूह वा कांग्रेसले नै संशोधन गर्न तपाईंलाई साथ दिन्छ कसरी मान्ने ?

— पुनर्स्थापित संसदमा जसपाको महत्व भन्नु बढेर जान्छ। पहिला एउटा पार्टीलाई बहुमत हुँदा अन्य पार्टीहरू भूमिकाविहीन थिए। अहिले नेकपा जसरी फुटेको छ, यो अवस्था जसपाको महत्व बढेर गएको छ। यस्तो महत्वपूर्ण पार्टीको प्रस्ताव भोलीको संसदले नमान्छ भनेर अब कसैले नसोचे हुन्छ। भोलीको दिनमा सरकार वा संसद सञ्चालनमा जसपाको महत्व रहन्छ।

० यदि संसद पुनर्स्थापना भयो भने जसपा अन्य दलको सरकार बनाउनका लागि सहयोगी भूमिकामा वा मन्त्री बन्ने मात्रै हुन्छ, सरकारकै नेतृत्व गर्ने अवस्था पाउनुहुन्छ नि ?

— सरकारमा जाने नजाने भोलीको कुरा

हो। अब संसदमा हाम्रो दुरुपयोग कसैले गर्न सक्दैन। मधेशका सबै जनता एकजुट भइसके, सिंगो मधेशका एक मात्र पार्टी जसपा संसदमा भन्नु बलियो भएर आउँदैछ। अब कुनै सरकार निर्माण गर्न हाम्रो आवश्यकता पर्छ नै। भोलीको दिनमा पुनर्स्थापित संसदमा जसपा ठूलो पार्टी भएर आउँछ। तसर्थ जसपाविना संसद चल्दैन, सरकार चल्दैन भन्ने किसिमको त्याकत हामीले ल्याइसकेपछि हाम्रो ध्येय भनेको संविधान संशोधनसम्बन्धी विधेयक पारित गराउनु हुनेछ।

० ठूलो पार्टीको रूपमा आउनका लागि चुनावमा जानुपर्छो नि ?

— चुनाव अहिले भइरहेको छैन। धारा ८५ को (१)ले प्रतिनिधिसभाको अवधि पाँच वर्षका लागि हुनेछ भनेर किटान गरेको छ। तसर्थ, आवधिक निर्वाचनको पक्षमा हामी छौं।

० सर्वोच्चबाट यदि निर्वाचनमा जाने निर्णय भयो भने ?

— हामी यस्ता कल्पना गर्दैनौं। सम्मानित सर्वोच्च अदालतले संविधानविपरीत निर्णय गर्दा भनेर कल्पना गरेका छैनौं।

० तपाईंका पार्टीका अध्यक्ष महन्थ ठाकुरले सर्वोच्चले जे निर्णय गर्छ त्यो मान्छौं भन्नुभएको छ, भनेपछि यो निर्वाचनमा जाने संकेत पनि हो नि ?

— सम्मानित अदालतलाई हामी मान्दौं भनेका छैनौं। अदालतप्रति हाम्रो आस्था र विश्वास छ। अदालतको निर्णयलाई हामीले पहिला पनि मानेकै छौं। सबैको आस्थाको केन्द्र भनेको नै अदालत हो। यही कुरो हाम्रा अध्यक्ष महन्थ ठाकुरजीले भन्नुभएको हो।

० अब जसपाको आन्तरिक कुरो गरिरहेका पूर्वराजपाका अध्यक्षमण्डलका नेता राजकिशोर यादव कहीं पनि देखिनु भएको छ, उहाँ किन असन्तुष्ट हुनुहुन्छ ?

— जसपाका सबै नेता कार्यकर्ता पार्टीद्वारा घोषणा भएको आन्दोलनमा परिचालित छन्। ७७ वटै जिल्लामा माघ ७ गते जनप्रदर्शन भएको छ। ओलीको कदमको दोस्रो चरणको विरोधका कार्यक्रम सम्पन्न गरेका छौं। अब तेस्रो चरणको कार्यक्रम घोषणा हुन्छ। त्यसैले सबै नेता कार्यकर्ता परिचालित भएका छन्। जहाँसम्म सिरहामा कार्यक्रम हुँदा राजकिशोर यादवजी कार्य व्यस्तताका कारण आउन नसकेको जानकारी दिनुभएको हो। बाहिर आएका कुराहरू फगत हुन्। कोही साथीहरू फोन रेकर्ड गर्नु, बुझ्छन् फेलाउने अनुशासनहीन काम हो। हामी सबै पछि छौं।

० जसपाको कुनै पनि कार्यक्रम राजकिशोर यादवको उपस्थिति हुँदैन, किन ?

— सिरहामा कार्यक्रम हुँदा उहाँलाई प्रमुख वक्ताको रूपमा दिइएको थियो तर कार्य व्यस्तताका कारण जान सक्नुभएन। आगामी कार्यक्रमहरू उहाँ पनि देखिनुहुन्छ। उहाँ पार्टीका जिम्मेवार नेता हुनुहुन्छ।

० तर पार्टीले उहाँलाई अवहेलना गर्नु भन्ने आरोप उहाँनिकट कार्यकर्ताहरूको छ नि ?

— उहाँले नेता हो। उहाँले नेता कार्यकर्ताको मूल्यांकन गर्ने ठाउँमा हुनुहुन्छ। उहाँनिकटका कार्यकर्ताहरूको आरोपलाई आधार नमानौं। उहाँले कार्यक्रममा जान्नु, बहिष्कार गर्ने भनेर कहीं भन्नुभएको छैन।

(मधेशवाणीका लागि रामसुकुल मण्डलले गरेको कुराकानीको सम्पादित अंश)

'नेपाल-भारतबीचको सम्बन्ध थप सुदृढ हुँदै'

सञ्चारकर्मी साथीहरु, भारतको नयाँ दिल्लीमा हिजो २ माघ (जनवरी १५) मा सम्पन्न नेपाल-भारत संयुक्त आयोगको छैठौँ बैठकमा नेपाली प्रतिनिधिमण्डलको नेतृत्व गरी आज स्वदेश फर्केको छु।

उक्त बैठकको सहअध्यक्षता नेपालको तर्फबाट मैले र भारतका तर्फबाट विदेश मन्त्री श्री एस. जयशंकरले गरेका थियौं। सो अघि २९ पुस र १ माघ २०७७ मा उच्च अधिकारीहरुको तयारी बैठक सम्पन्न भएको थियो।

नेपाली प्रतिनिधिमण्डलमा भारतका लागि नेपाली राजदूत, परराष्ट्र र स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सचिवहरु एवं नेपाल सरकारका विभिन्न मन्त्रालय तथा निकायका सहसचिवहरु तथा अन्य अधिकारीहरु सम्मिलित हुनुहुन्थ्यो।

संयुक्त आयोगको बैठकले राजनीतिक, सुरक्षा तथा सीमा, कनेक्टिभिटी/पूर्वाधार एवं आर्थिक सहयोग, व्यापार तथा पारवहन, उर्जा तथा जलश्रोत, र संस्कृति, पर्यटन तथा शिक्षा गरी मुख्यतः पाँचवटा समूह अन्तर्गत आपसी सहयोगका विविध पक्षहरुमा समेटिएका समीक्षा गर्दै द्विपक्षीय सहयोग प्रवर्धन गर्ने सहमत गरेको छ।

नेपाल-भारत सम्बन्ध घनिष्ट, सघन र विविध रहेकोले द्विपक्षीय संयन्त्रहरु नियमित र प्रभावकारी हुन अत्यन्त जरूरी हुन्छ। संयुक्त आयोगका बैठकहरु विगत केही वर्षयता मुख्यतः सन् २०१४ पछि निरन्तर रुपमा आयोजना भएका छन्। विगत ७ वर्ष भित्र ४ वटा बैठकहरु सम्पन्न हुनु महत्वपूर्ण कुरा हो।

कोभिडवाट सुजित हालको प्रतिकूल परिस्थितिबीच संयुक्त आयोगको बैठक सम्पन्न हुनु एवं आपसी सहकार्य र सहयोगले थप गति लिनु निश्चय नै सकारात्मक कुरा हो। यस अगाडि नै नेपाल-भारत परियोजना अनुगमन संयन्त्रको बैठक, भारतीय परराष्ट्र सचिवको नेपाल भ्रमण, उर्जा र वाणिज्य सचिवस्तरीय संयन्त्रहरुका बैठकहरु सम्पन्न भइसकेका छन्। संयुक्त आयोग द्विपक्षीय सम्बन्धका सबै आयामहरुका बारेमा छलफल गरिने सबैभन्दा उच्च संयन्त्र हो।

सन् १९५० को सन्धिको पुनरावलोकन, प्रबद्ध समूहले तयार पारेको प्रतिवेदन, बाँकी Segments मा सीमा सम्बन्धी कार्यहरु टुंगाउने लगायतका विषयमा गहन छलफल भई सकारात्मक निष्कर्ष निकाल्ने काम भएको छ।

बैठकमा नेपाल-भारतबीच सञ्चालित विकास आयोजनाहरु शीघ्र र प्रभावकारी रुपमा सम्पन्न गर्ने बारे छलफल भएको छ। विकास, निर्माण र समृद्धि हासिल गर्ने हाम्रो निरन्तरको प्रयासमा त्यसको सकारात्मक प्रभाव देखिने छ भन्ने मैले अपेक्षा गरेको छु।

बैठकका निर्णयहरुका सम्बन्धमा संक्षेपमा यहाँ उल्लेख गर्न चाहन्छु:

परराष्ट्रमन्त्री प्रदीप कुमार जवाली

- कोभिडका कारण बन्द हवाई तथा स्थल मार्गहरु अनुकूलता हेरी क्रमशः खोल्दै जाने निर्णय भएको छ।
- तराई (हुलाकी) सडक अन्तर्गतका १४ खण्ड मध्ये सम्पन्न ११ वटा खण्डहरु हस्तान्तरणको प्रक्यामा पुगेका छन्। तीनको हस्तान्तरणको प्रक्या अगाडि बढाउने तथा बाँकी तीनवटा खण्ड शीघ्र सम्पन्न गर्ने विषयमा कुराकानी भएको छ।
- रक्सौल-काठमाडौँ रेल निर्माण सम्बन्धमा Field Location Survey-FLS का लागि MoU अन्तिम चरणमा पुगेको छ। सो कार्य शीघ्र शुरु गर्ने दिशामा सहमति भएको छ।
- रेल सञ्चालन सम्बन्धी SOP लाई अन्तिम रूप दिई जयनगरदेखि कुर्थासम्म रेल सञ्चालन शुरु हुने चरणमा पुगेको छ। उक्त रेललाईन बर्दबाससम्म निर्माण गर्न आवश्यक सबै कार्य गर्ने कुरा भएको छ।
- भैरहवामा एकीकृत चेकपोष्टको काम शीघ्र शुरु गर्ने विषयमा कुराकानी भएको छ।
- महाकालीमा निर्माणाधीन चार लेनको सडक/पुललाई भारतको राष्ट्रिय सडक सञ्जालमा जोड्न भारत सहमत भएको छ। यसबाट नेपालको सुदूरपश्चिम क्षेत्र र भारतको उत्तराखण्डबीचको सडक सञ्जाल मजबुत हुने छ।
- भारत सरकारले भूकम्पपछिको पुनर्निर्माणका लागि प्रदान गरेको अनुदान तथा ऋणको उपयोग गर्ने तथा त्यस अन्तर्गतका परियोजनालाई अन्तिम रूप दिने विषयमा छलफल भएको छ।
- नेपाल भारतबीचका पारवहन र रेल सम्बन्धी सन्धी समझौताहरु पुनरावलोकनको प्रक्या छिटो सम्पन्न गर्ने र वाणिज्य सन्धीको पुनरावलोकनका लागि आवश्यक प्रक्या अगाडि बढाउने विषयमा सहमति भएको छ।
- व्यापार प्रवर्धन गर्ने, यस क्षेत्रका अवरोधहरु हटाउन सहयोग गर्ने र नेपालको निर्यात बढाउने ठोस उपाय अवलम्बन गर्न नेपाली पक्षले भारत सरकारलाई अनुरोध गरेको छ।
- जलमार्गको निर्माण तथा विस्तार र सीमापार आर्थिक क्षेत्रहरु (CBEZ) निर्माण सम्बन्धी विषयहरुमा पनि छलफल भएको छ।
- सन् २०१४ मा हस्ताक्षर भएको उर्जा व्यापार समझौतामा विद्यमान खुला विद्युत व्यापारको व्यवस्था भारतले अनुरोध गरेको छ।
- ढल्के वर-मु. ज. प. र उच्चभोल्टको ट्रान्समिसन लाइनको निर्माण पछि भैरहवा-गोरखपुर उच्चभोल्टको ट्रान्समिसन लाइन लगायतका अन्य सीमापार ट्रान्समिसन लाइनको निर्माण प्राथमिकतामा राख्ने सहमति भएको छ।
- पञ्चे श्वर बहुद्देश्यीय परियोजनाको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गर्न दुवै पक्ष सहमत भएका छन्।

नवलपरासी केरा उत्पादक संघमा लख्खु यादव पुनः अध्यक्ष

नवलपरासी। नवलपरासी केरा उत्पादक संघको चौथो साधारणसभा तथा तेस्रो अधिवेशन शनिवार मर्चहवामा सम्पन्न भएको छ।

सुस्ता गाउँपालिका अध्यक्ष रामप्रसाद पाण्डेको प्रमुख आतिथ्यता र नवलपरासी केरा उत्पादक संघका अध्यक्ष लख्खु प्रसाद यादवको अध्यक्षतामा सम्पन्न भएको हो। साधारणसभामा बोल्दै अध्यक्ष पाण्डेले कृषकका समस्या समाधान गर्न गाउँपालिका अगसर रहेको बताउनुभएको छ। किसानका लागि आवश्यक केरा विमाका लागि पन्ध्र लाख बजेट विनियोज सुस्ता

गाउँपालिकाले गरेको समेत जानकारी दिए।

त्यस्तै सुस्ता गाउँपालिका वडा नं ४ नर्सहीमा दुई करोड बजेट बराबरको पाच हजार मेट्रीक टन क्षमता भएको चिस्थान केन्द्र निर्माणकार्य भइरहेको तथा एक बर्ष भित्र सुचारू हुने बताएका थिए। कार्यक्रममा नवलपरासी केरा उत्पादक संघका अध्यक्ष लख्खु यादवले वार्षिक प्रगती प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्दै सुस्ता र प्रतापपुर गाउँपालिकामा तीन हजार भन्दा बढि घरपरिवार किसानहरुले केराखेती गरिरहेको बताए। अध्यक्ष यादवले किसानहरुलाई सरकारले समयमा खाद्य

माल विडविजन उपलब्ध गराउन नसक्दा फन मकाममा परिरेको बताए।

कोषाध्यक्ष हरि गोविन्द कोइरीले संस्थाको आय ब्याय सहितको आर्थिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेका थिए। साधारणसभामा उत्कृष्ट केरा किसान, केरा व्यवसायीसँगै विभिन्न संघ संस्थाका प्रतिनिधिहरुलाई सम्मान समेत गरिएको थियो। साधारणसभामा पिएम परियोजनाका रामप्रसाद पाण्डे, प्रतापपुर गापा वडा नं ८ प्रतापपुर गाउँपालिकामा तीन हजार भन्दा बढि घरपरिवार किसानहरुले केराखेती गरिरहेको बताए। अध्यक्ष यादवले किसानहरुलाई सरकारले समयमा खाद्य

भएको थियो भने स्वागत मन्त्रव्य वरिष्ठ उपाध्यक्ष सुदामा कोइरी र कार्यक्रम संचालन हिरालाल दुपादले गरेका थिए। साधारणसभाको कार्यक्रम समापन पछि बन्द सत्रमा लख्खु प्रसाद यादव अध्यक्षमा पुनः निर्वाचन चयन भएका छन्। उनको नेतृत्वमा ११ सदस्यीय मूल कार्यसमिति निर्वाचन चयन हो। जसको वरिष्ठ उपाध्यक्षमा सुदामा कोइरी, उपाध्यक्षमा सरोज यादव, महासचिवमा मदन कोइरी, सचिव बेचन कोइरी, कोषाध्यक्ष हरि गोविन्द कोइरी, सदस्य चन्द्रकला कोइरी, धिरेन्द्र गुप्ता, संजय कोहार, मोतीलाल कोइरी र उत्रिचन्द्र भर रहेका छन्।

मधेश अपडेट

डा.सीके राउत निर्वाचनको पक्षमा

सिरहा। जनमत पार्टीका अध्यक्ष डा.सीके राउतले निष्पक्ष निर्वाचन गराउन सरकार र निर्वाचन आयोगलाई आग्रह गरेका छन्। सोमबार सिरहाको लहानमा जनमत पार्टीले आयोजना गरेको वलिवानी दिवस कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै डा.राउतले यस्तो आग्रह गरेका हुन्। सरकारले घोषणा गरेको निर्वाचनका लागि जनमत पार्टी तयार रहेको भन्दै निर्वाचनको तयारीमा जुट्न डा.राउतले निर्देशनसमेत दिएका छन्।

संसद विघटनविरुद्ध अहिले सर्वोच्च अदालतमा मुद्दा विचाराधीन रहेकोले सर्वोच्चको निर्णयलाई आफूहरु पछिनेको बताउँदै जहिले पनि निर्वाचन हुँदा आफूहरु सशक्तरुपमा प्रस्तुत हुने बताएका छन्। निर्वाचन ३ महिना, ६ महिना, एक वर्ष, डेढ वर्ष जहिले भएपनि अब सबैले लाउडसियकर छापमा मोहर लगाएर जनता राज कायम गराउनुपर्छ, उनले भने, 'सरकारले निष्पक्ष निर्वाचन गराउने कुरा गर्नुपर्छ।' निर्वाचन निष्पक्ष हुनुपर्ने भागै आफूहरु निर्वाचनका लागि तयारी गर्न घरदैलो जाने, जनतालाई बुझाउने र जनता राज ल्याउने दावी गरेका छन्। जनता राजमा घर-घरमा रोजगारी दिने, शिक्षा, स्वास्थ्यको प्रवन्ध मिलाइने र समाजवाद लागू गर्ने डा.राउतले बताए।

हाम्रो संघर्ष जारी रहन्छ : का

कपिलवस्तु। जनता समाजवादी पार्टी नेपालका केन्द्रीय कार्यकारिणी समितिका सदस्य केशव भन्जारे सरकारद्वारा चालिएको असंवैधानिक, अलोकतान्त्रिक र प्रतिगामी कदमको विरुद्धमा संघर्ष जारी नै रहने बताएका छन्। उनले सरकार थप अन्य कुनै गलत कदम नउठाओस् भन्नाका लागि खबरदारी स्वरुप संघर्ष जारी रहने बताएका हुन्।

शनिवार तौलिवहामा आयोजित जनप्रदर्शन तथा विरोधसभामा सम्बोधन गर्दै नेता भन्जारेले सर्वोच्च अदालत अहिले एक मात्र आशा र भरोसाको केन्द्र रहेको बताउँदै सर्वोच्चमाथि लोकतन्त्र जोगाउने कार्यभार आएको जिकिर गरे। 'सर्वोच्चले संविधानको मर्म अनुरूप नै संसद पुनःस्थापनको मुद्दामा फैसला गर्नेछ भन्ने हाम्रो विश्वास हो,' उनले भने। प्रधानमन्त्री संधीयता र गणतन्त्र समाप्त पार्ने खेलमा अग्रसर रहेको आरोप लगाउँदै यसलाई किमार्थ पनि आफूहरु स्वीकार गर्न नसक्ने बताए।

कोरोनाको महामारीको बेला खोपको जोहो गर्न छोडेर राजनीतिक अस्थिरता कायम गर्न खोज्नु भनेको प्रधानमन्त्रीको गैरजम्मेवारीपनको पराकाष्ठा रहेको उनले बताए। उनले मुलुकमा बढेको भ्रष्टाचारी, कालोबजारी, महँगो, कुशासनको सम्पूर्ण नैतिक जिम्मेवारी प्रधानमन्त्रीले लिनुपर्ने धारणा राखे।

अन्तिम विद्रोहको तयारी : लक्ष्मण थारु

धनगढी। कैलालीको टीकापुर घटनामा बोषी ठहर गर्दै उच्च अदालतले जन्मकैदको फैसला सुनाएका लक्ष्मण थारुले न्यायका लागि थारुहरु अन्तिम विद्रोहको तयारीमा रहेको बताएका छन्। उच्च अदालतको फैसलापछि फरार रहेका थारुले पत्रकार सम्मेलनमाफर्त विद्रोहमा जाने तयारी गरेका छन्। उनले भने, 'हामी विभिन्न पक्षहरूसँग मिलेर दुई किसिमको विद्रोहमा जाने तयारीमा छौं।' उनले कानुनी अधिकार प्रयोग गर्दै उच्च अदालतको फैसलाविरुद्ध सर्वोच्च अदालतमा जाने र सडकमाफर्त पनि विद्रोह गर्ने बताए। थारुले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले बालुवाटारबाट फैसला लेखेर उच्च अदालत पठाइएको बताउँदै उनले भने, 'न्याय र अधिकारका लागि भएको आन्दोलनलाई राजनीतिकरूपमा सम्बोधन गरिनुपर्छ।' उनले ओलीले संसद विघटन गरेर बेइमानी गरेको आरोपसमेत लगाए। उनले सतसहित सरकारसँग वार्तासमेत नगर्ने बताएका छन्। जिल्ला अदालत कैलालीको आदेशपछि ३ वर्ष कैद भुक्तान गरेर रिहा भएका थारु उच्च अदालतले जन्मकैदको फैसला सुनाएपछि फरार छन्।

संधीय सरकारलाई प्रदेश २ कानूनमन्त्रीको आग्रह

जनकपुरधाम। संधीय सरकारलाई संविधान र कानूनअनुसार अघि बढ्न बढ्द गराउ र का आन्तरिक मामिला तथा कानूनमन्त्री ज्ञानेन्द्र कुमार यादवले आग्रह गरेका छन्। मन्त्री यादवले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले संसद विघटन गरेर मूलकलाई गम्भीर दुर्घटनातर्फ धकेलेको आरोपसमेत लगाएका छन्। आइतबार धनुषाको गणेशमान चारनाथ नगरपालिकाले स्थापना गरेको न्यायिक समितिको ईजलाश कक्षको उद्घाटन गर्दै उनले सो कुरा बताएका हुन्। उनले ओली अलोकतान्त्रिक ढङ्गले संविधान माथि हावी भएर मूलुक र जनतालाई पीडा दिएको बताएका छन्। सङ्घियतालाई मजबुती गर्नुको साटो भक्त बल्काउने र कमजोर पार्ने गरि प्रधानमन्त्री ओलीको मोनोपोलीको कारण जनताको जनजाविकालाई सहज र सर्वसुलभ पहुँच तथा सबैले सर्वप्रयोग गर्नुपर्नेमा जनताको ढाड भाच्ने गरि करोडौंको दुरुपयोग गर्ने गरि कार्य गर्नु निन्दनीय विषय रहेको उनले बताए।

पर्साका पत्रकार खतिवडा सम्मानित

वीरगञ्ज। नेपाल पत्रकार महासंघ पर्सा शाखाका संस्थापक अध्यक्ष शंकर खतिवडालाई वीरगञ्जमा सम्मान गरिएको छ। स्व. विजय प्रकाश विन स्मृति पत्रकारिता पुरस्कारबाट उनी सम्मानित भएका हुन्। स्व. विन्नु देवी पाण्डे स्मृति प्रतिष्ठानले स्व. पत्रकार विजय प्रकाश विनको नाममा पुरस्कार स्थापना गरेको थियो। प्रतिष्ठानको तर्फबाट वीरगञ्ज महानगरपालिकाका नगर प्रमुख विजयकुमार सरावगीले खतिवडालाई नगद ११ हजार १ सय १ रुपैयाँ, सम्मान पत्रसहित दोसल्ला ओढाएर सम्मान गरेका थिए।

होटल तथा पर्यटन व्यवसायीको गुनासो

रुपन्देही। होटल तथा पर्यटन व्यवसायीले सरकारसँग राहत र प्रोत्साहनका कार्यक्रम घोषणा गर्नुपर्ने माग गरेका छन्। पहुँचमा रहेका व्यवसायीले मात्र सरकारले दिने राहत र सेवा सुविधा पाएको तर अरु व्यवसायी सरकारको सुविधाबाट वञ्चित हुनुपरेको होटल तथा पर्यटन व्यवसायीको गुनासो छ। होटल तथा पर्यटन व्यवसायीका समस्या र समाधानका विषयमा बुटवलमा मङ्गलबार आयोजित छलफल कार्यक्रममा होटल तथा पर्यटन व्यवसायीले घर बहाल र बैकको ब्याजसमेत तिर्न नसक्ने अवस्था आएको गुनासो गरेका थिए।

हवाई उडान रद्द

नेपालगञ्ज। बाकलो हुस्सु र कुहिराको कारण बुधवार नेपालगञ्ज विमानस्थलबाट उडान हुने हवाई उडान रद्द भएका छन्। विहानैबाट लागेका हुस्सुका कारण भिजिबिलिटी नपुग्दा यहाँबाट पश्चिम नेपालका पहाडी जिल्ला र संधीय राजधानी काठमाडौंका लागि हुँदै आएका सबै उडान रद्द गरिएको विमानस्थल कार्यालयले जनाएको छ। कर्णाली प्रदेशका जुम्ला, हुम्ला, डोल्पा, र मुगु तथा सुदूरपश्चिमको बाजुरा, बझाङ तथा सङ्घीय राजधानी काठमाडौंका लागि हुने सबै उडान रद्द गरिएको जनाइएको छ। बुधवार विहानैदेखि तीन सय मिटर मात्र भिजिबिलिटी रहेकोले सबै उडान रद्द गरिएको हो।

प्रदेश १ को अधिवेशन स्थगित

विराटनगर। सतारुह दल नेकपाभित्रको विवादले प्रदेश १ को प्रदेशसभा अतिविचतकालका लागि स्थगित गरिएको छ। प्रदेश प्रमुख सोमनाथ अधिकारीले सातौँ अधिवेशन आह्वानका लागि पठाएको पत्र सुनाएर सभामुख प्रदीपकुमार भण्डारीले प्रदेशसभा बैठक अर्को सूचना नहुञ्जेलसम्मका लागि स्थगित भएको घोषणा गरेका हुन्। बैठकमा सबै पार्टीका सांसदहरु उपस्थित भए पनि कुनै कारवाही अगाडि बढ्न सकेन। प्रमुख प्रतिपक्षी दल कांग्रेसका प्रमुख सचेतक केदार काकीले सतारुह दलका कारण प्रदेशसभा बैठक अतिविचतकालका लागि स्थगित हुनु दुर्भाग्यपूर्ण भएको बताए।

बाराको दुधौरा नदीमा पुल शिलान्यास

बारा। बाराको जीतपुरासिमरा उपमहानगरपालिकाको जीतपुर-ईनर्वासिरा सडक दुधौरा नदीमा पुल शिलान्यास गरिएको छ। जीतपुरसिमरा-८ रमौली लेसन्डा र वडा नम्बर २० बसडील्या जोड्ने रमौलीघाटस्थित नदीमा प्रदेश सरकारले पुल निर्माण गर्न लागेको छ। पुलको प्रेक्षा नम्बर २ को भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्री जितेन्द्र सोनलले शिलान्यास गरेका हुन्। भ्याटसहित १२ करोड ७० लाख ७२ हजार ८ सय ५७ रुपैयाँ १४ पैसा लागतमा १ सय मिटर लामो पुल बनाउनका लागि टेक्का सम्झौता भएको छ। आगामी २०७६ असेज २८ गते सम्झौता भएको पुलको काम २०७६ वैशाख २ गतेभित्र सन्तुपने सम्झौतामा उल्लेख छ।

प्रदेश २ सरकारले शहीद प्रतिष्ठान स्थापना गर्ने

जनकपुरधाम, ५ माघ । प्रदेश नं. २ को सरकारले मधेश आन्दोलनमा शहादत दिएको शहीदहरूको सम्मान स्वरूप बलिदानी दिवस मनाएको छ ।

जनकपुर उद्योग वाणिज्य संघको सभाकक्षमा आयोजना गरिएको बलिदानी दिवसमा मधेश आन्दोलनको क्रममा प्रदेश २ मा शहादत दिएका ६० जना शहीद परिवारका सदस्यहरूले प्रदेश सरकारले दोसल्ला र २५ हजार नगदसहित सम्मान गरेको छ ।

कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि जनता समाजवादी पार्टीका वरिष्ठ नेता राजेन्द्र महतो, नेता अनिल भा, मुख्यमन्त्री मो.लालबाबु राउत गद्दी सहितका प्रदेश सरकार मन्त्रीहरूले शहीद परिवारलाई सम्मान गरेका छन् ।

कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै वक्ताहरूले शहीदहरूको बलिदानीलाई स्मरण गर्दै उनीहरूको परिवारको भरण पोषणमा कुनै कमी नराख्ने प्रतिबद्धता समेत दोहोर्याए ।

उनले प्रदेश सरकारले घोषणा गरेको एक शहीद परिवार एक रोजगार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै भविष्यमा शहीद परिवारहरूको लागि भरणपोषणको योजना ल्याउने तैयारी भै रहेको जानकारी समेत दिए ।

कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि वरिष्ठ नेता राजेन्द्र महतोले आन्दोलनताका गरिएको प्रतिबद्धता अनुरूप शहीद परिवारहरूको लागि आवश्यक सहयोगको काम प्रदेश सरकारले जारी राखेकोमा धन्यवाद दिँदै बाँकी रहेको कामहरू समेत

समयमै पुरा गर्न प्रदेश सरकारले आग्रह गरेका थिए ।

जसपाका नेता अनिलकुमार भाले मधेश आन्दोलनको कडीका रूपमा रहेका सम्पूर्ण आन्दोलनका शहीद एवं अगुवाहरूलाई स्मरण गर्दै शहीदहरूको बलिदानीलाई आफुहरू विसर्जन नसक्ने बताएका छन् ।

कार्यक्रममा मुख्यमन्त्री लालबाबु राउतले प्रदेश सरकार शहीदहरूको बलिदानी र आन्दोलनका घाइते योद्धाहरूको योगदानलाई उच्च मुल्यांकन गर्दै आएको बताए ।

उनले एक शहीद परिवार एक रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत प्रदेश २ का अधिकांश शहीद परिवारले रोजगारी पाइसकेको र विभिन्न कारणले बाँकी रहन गएको परिवारहरूलाई यथाशीघ्र रोजगारी दिने

प्रक्रियामा रहेको बताए ।

त्यसैगरी, उनले आन्दोलनका अशक्त घाइतेहरूलाई प्रदेश सरकारले अवस्था हेरी सहयोग गर्दै आएको र अगामी दिनमा समेत निरन्तरता दिइने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे ।

उनले शहीद परिवार एवं घाइतेहरूको दीर्घकालिन व्यवस्थापनका लागि प्रदेश सरकारले मधेशी शहीद प्रतिष्ठान गठन गर्ने क्रममा रहेको र उक्त प्रतिष्ठान गठन पछि दीर्घकालिन व्यवस्थापनको प्रक्रिया अगाडी बढाउने बताए ।

मधेश आन्दोलनका प्रथम शहीद रमेश महतोको आमा रानो देवीको अध्यक्षतामा भएको उक्त कार्यक्रममा भौतिक पूर्वाधार विकासमन्त्री जितेन्द्र सोनल, आन्तरिक मामिला तथा कानूनमन्त्री ज्ञानेन्द्र कुमार यादव, समाजिक विकासमन्त्री नवल

किशोर साह, उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरणमन्त्री राम नरेश राय, जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका प्रमुख लालकिशोर साह सहितका वक्ताहरूले मन्तव्य राखेका थिए ।

मधेश आन्दोलनका शहीदहरूको सम्मानमा आन्दोलनका नेतृत्वकर्ता दलहरूले मनाउँदै आएको बलिदानी दिवस प्रदेश सरकार गठन भए यता प्रदेश सरकारले मनाउन थालेको छ ।

सरकार गठनको पहिलो वर्ष लहानमा बलिदानी दिवस मनाएको प्रदेश सरकारले दोस्रो वर्ष विरगंजमा मनाएको थियो भने यस वर्ष प्रदेश नं. २ को अस्थायी राजधानी जनकपुरधाममा मनाएको छ । सरकारले माघ ५ गते बलिदानी दिवसको अवसरमा प्रदेशमा सार्वजनिक विदा समेत दिँदै आएको छ ।

संक्षिप्त समाचार

गरुडाका सबै सामुदायिक विद्यालय बन्द

रौतहट । लगातारको शीतलहरका कारण रौतहटको गरुडा नगरपालिकाका सबै सामुदायिक विद्यालय बन्द गर्ने भएको छ । आइतबार नगरपालिकाले एक सूचना जारी गर्दै विद्यालय बन्द गर्ने निर्णय गरेको छ । एक सातादेखिको लगातार हुस्सु र शीतलहरले तराईको जनजीवन कष्टकर बन्दै गएपछि नगरपालिकाले यस्तो निर्णय गरेको हो । नगरपालिकाको सूचनामा अत्याधिक चिसो बढेको कारण कोभिड-१९ को महामारिले बालबालिकामा फन जोखिम हुने हुँदा आइतबार देखि मंगलबारसम्म विद्यालय बन्द गर्ने जनाएको छ । पाँच गतेपनि मधेशी सहिद दिवसलाई समेत मध्येनजर राख्दै नगरपालिकाले उक्त निर्णय जारी गरेको हो । बढ्दो चिसोका कारण सरकारी कार्यालयहरूमा सेवाग्राहीको संख्या न्युन देखिएको छ, भने बजारमा चहलपहल घटेको छ ।

विपन्न परिवारलाई कम्बल हस्तान्तरण

वारा । नेपाली सेनाले वाराको जीतपुर(सिमरा उपमहानगरपालिका १८ र १९ वडरहवाका विपन्न मुसहर, पासवान तथा माफ्ती समुदाय तथा श्री बालबालिका प्रार्थमिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई कम्बल वितरण गरेको छ । विपन्न समुदायका व्यक्तिहरूलाई सम्भावित शितलहरबाट जोगाउन नेपाली सेनाले कम्बल वितरण गरिएको जनाएको छ । नागरिक र सेनाबीचको सम्बन्ध अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले श्री चन्द्रनाथ गणको सहकार्यमा श्री नं.२८ बाहिनी अड्डाका बाहिनीपति सहायक रथी जोन्सन खड्काले १५० कम्बल हस्तान्तरण गरेका थिए । राहत वितरण कार्यक्रममा स्थानीय निकायका प्रतिनिधिहरू, समाजसेवी, पत्रकारहरू र शिक्षकहरूको उपस्थिति रहेको सेनाले जनाएको छ ।

ब्राउनसुगरसहित ३ जना पक्राउ

वाँके । नेपालगंज उपमहानगरपालिका-४ वाईपास रोडबाट करिब २५ ग्राम अवैध लागूऔषध ब्राउनसुगर सहित ३ जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । शुक्रबार राति पक्राउ पर्नेहरूमा वाँके नेपालगंज उपमहानगरपालिका-११ वस्ने २४ वर्षीय नसरुद्धिन राई, सोही ठाउँ वस्ने २५ वर्षीय मेराज कपडिया र भारत रूपडिहा घर भएका १८ वर्षीय किशोर रहेका छन् । जिल्ला प्रहरी कार्यालय वाँके र लागूऔषध नियन्त्रण ब्यूरो नेपालगंजबाट संयुक्त रूपमा खटिएको प्रहरीले उनीहरूलाई उक्त ब्राउनसुगर सहित पक्राउ गरेको हो ।

जबरजस्ती करणी गर्ने पक्राउ

कैलाली । २७ वर्षीया महिलालाई जबरजस्ती करणी गरेको अभियोगमा एक जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । गौरीगंगा नगरपालिका-२ उदासी टोल वस्ने ३० वर्षीय कमल नेपालीलाई शनिबार राति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । ती महिलालाई घर पछाडि खेतमा बोलाई जबरजस्ती करणी गरेको भन्ने जानकारी प्राप्त हुनासाथ ईलाका प्रहरी कार्यालय चौमालाबाट खटिएको प्रहरीले कमललाई पक्राउ गरेको हो ।

अटो पल्टिँदा एकको मृत्यु

रूपन्देही । सैनामैना नगरपालिका-११ शितलापुरडाँडास्थित सडकमा लु.१८ १५१० नम्बरको अटो पल्टिँदा एक जनाको मृत्यु भएको छ । आइतबार बिहान दुर्घटना हुँदा अटोमा सवार सोही नगरपालिका जलैया वस्ने ३२ वर्षीय सुरेश शाहीको मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ । प्रहरीका अनुसार दुर्घटनामा गम्भीर घाइते सुरेशको उपचारको लागि लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल बृटवलतर्फ लैजाने क्रममा बाटोमै मृत्यु भएको हो । अटो चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएर यस सम्बन्धमा आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

भरुवा बन्दुकसहित दुई जना पक्राउ

कैलाली । जिल्लाको गौरीगंगा नगरपालिका ३ स्थित कुचैनी जंगलबाट एपीएफ टोलीले दुई नाल भरुवा बन्दुकसहित दुई जनालाई पक्राउ गरेको छ । सोमबार पक्राउ पर्नेहरूमा सोही ठाउँ वस्ने ४० वर्षीय मंगु चौधरी र ६० वर्षीय कालीबहादुर सुनार छन् । उक्त जंगलमा शिकार खेल्दैरहेको अवस्थामा उनीहरूलाई सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नम्बर ४३ गण कैलालीबाट गस्तीमा खटिएको एपीएफ टोलीले उक्त भरुवा बन्दुकसहित पक्राउ गरेको हो । त्यसवेला एपीएफ टोलीले उनीहरूको साथबाट २२ वटा सिसाको गोली, बारुद जस्तो देखिने पदार्थ २ वटा, चक्कु १ वटा, स्क्रुड्राईभर १ वटा, इम्प्रोभाईज्ड केप १८ वटा र १ वटा मोबाईल सेट समेत बरामद गरेको छ । पक्राउ परेकाहरूलाई बरामद भरुवा बन्दुक तथा उल्लेखित सामानसहित आवश्यक कारवाहीको लागि ईलाका प्रहरी कार्यालय चौमालामा बुझाइएको छ ।

सीमा क्षेत्रमा अस्थायी प्रहरी बित् स्थापना

भापा । सीमा क्षेत्रमा हुने अपराध न्यूनीकरणका लागि भद्रपुर नगरपालिका-५ स्थित नेपाल-भारत सिमानाका नजिक मेची पुल पारी अस्थायी प्रहरी बित् स्थापना गरिएको छ । उक्त बित्को भद्रपुर नगरपालिका प्रमुख जिवन कुमार श्रेष्ठले सोमबार आयोजित एक कार्यक्रमबीच उद्घाटन गरेका छन् । कुत जेट २४ गतेबाट निर्माण कार्य शुरु भएको उक्त बित् जम्मा १६ लाख ८० हजार ६ सय ५८ रुपैयाँको लागतमा निर्माण कार्य सम्पन्न भएको हो । सीमा क्षेत्रमा हुने अपराधिक गतिविधिहरूको रोकथाम गरी नागरिकलाई शान्ती सुरक्षाको प्रत्याभूति दिलाउने उद्देश्यले बडा प्रहरी कार्यालय भद्रपुर र सामुदायिक प्रहरी सेवा केन्द्र भद्रपुरको विशेष पहल तथा भद्रपुर नगरपालिकाको सहयोगमा उक्त प्रहरी बित् निर्माण गरिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय भापाले जनाएको छ ।

ब्राउनसुगरसहित दुई जना पक्राउ

मोरङ । रतुवामाई नगरपालिका-४ आमावारीबाट १ सय २६ ग्राम १४ मिलीग्राम अवैध लागूऔषध ब्राउन सुगर जस्तो देखिने पदार्थ सहित २ जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । पक्राउ पर्नेहरूमा सोही नगरपालिका-२ भुकिँया वस्ने ४२ वर्षीय मोहम्मद रफिक मिया र भारत अररिया कुचवा घाता वस्ने २२ वर्षीय मोहम्मद नवाब आलम रहेका छन् । लागूऔषध नियन्त्रण कार्यालय विराटनगर र ईलाका प्रहरी कार्यालय सिजुवाबाट खटिएको प्रहरी टोलीले विआर ३७ यू ५८२२ नम्बरको मोटरसाइकललाई जाँच गर्नेक्रममा मोटरसाइकलमा सवार उनीहरूलाई उक्त पदार्थ सहित फेला पारी पक्राउ गरेको हो ।

सिमरदहीमा कोभिड अस्पताल उद्घाटन

महोत्तरी । महोत्तरी जिल्लाको मटिहानी नगरपालिका वडा नं. ९ सिमरदहीमा कोभिड अस्पतालको स्थापना गरिएको छ । नेपाल सरकार तथा मटिहानी नगरपालिकाको सहयोगमा सिमरदही स्थित स्वास्थ्य चौकीमा ५ (पाँच) शैयाको सो अस्पताल स्थापना गरिएको कुरा मटिहानी नगरपालिकाले जनाएको छ । यसैबीच सो कोभिड अस्पतालको एक समारोहबीच मटिहानी नगरपालिका प्रमुख हरि प्रसाद मण्डलले विधिवत उद्घाटन गरेका छन् । वडा नं. ९ का वडा अध्यक्ष आशुविद हुसैनको सभापतित्वमा सम्पन्न कार्यक्रममा पवन मण्डल, नागेश्वर पाण्डेय, दिनेश यादव लगायतका वक्ताहरूले कोभिड वारे प्रकाश परेका थिए ।

श्रोत नखुलेको रूपैयाँसहित दुई जना पक्राउ

रौतहट । रौतहट जिल्लाको राजदेवी नगरपालिका ८ लक्ष्मीपुर स्थित सीमा ईलाकाबाट एपीएफ टोलीले श्रोत नखुलेको दुई लाख रूपैयाँसहित दुई जनालाई पक्राउ गरेको छ । पक्राउ पर्नेहरूमा भारतको शिवहर ग्रामपंचायत ९ घर बताउने ३१ वर्षीय अशरथ मन्सुरी र ३० वर्षीय ओसी मोहम्मद छन् । वीआर ३० वाई ५४३७ नम्बरको भारतीय मोटरसाइकलमा सवार उनीहरूलाई सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल बोर्डर आउट पोस्ट बेलाविछुवाबाट खटिएको एपीएफ टोलीले शंका लागि जाँच गर्दा उनीहरूको साथमा उल्लेखित रूपैयाँ फेला परेको हो । उनीहरूले उक्त रूपैयाँको श्रोत खुलाउन नसकेपछि दुवै जनालाई पक्राउ गरिएको हो । एपीएफ टोलीले त्यसवेला उनीहरूले प्रयोग गरेको उक्त मोटरसाइकल समेत बरामद गरेको छ । पक्राउ परेकाहरूलाई बरामद रूपैयाँ तथा मोटरसाइकलसहित आवश्यक कारवाहीको लागि भन्सार कार्यालय गौरमा बुझाइएको छ ।

धुर्मुस-सुन्तलीको अभियानका लागि सहयोग जुटाउँदै मुसहर समुदाय

गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट रङ्गशाला निर्माणमा मुसहर समुदायबाट सहयोग सङ्कलन अभियान शुरु

काठमाडौँ, ५ माघ । मुसहरको पीडामा धुर्मुस-सुन्तलीले मलम लगाए, धुर्मुस-सुन्तलीको अभियानमा मुसहरले साथ दिउँ भन्ने नारासहित गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट रङ्गशाला निर्माणमा मुसहर समुदायबाट सहयोग सङ्कलन अभियान शुरु भएको छ ।

भोर, अनुसन्धानमा आधारित अभियानी तथा परोपकारी संस्थाको पहलमा मुसहर समुदायबाट सहयोग सङ्कलन अभियान शुरु गरिएको छ ।

माघ १ गते विश्वभरका मुसहर समुदायले मनाउने भुईँया महाराजको पुजा अर्थात् अन्तर्राष्ट्रिय भुईँया दिवसको दिन पारेर मुसहर समुदायका युवाहरूले गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट रङ्गशाला निर्माणमा मुसहर समुदायबाट सहयोग सङ्कलन अभियानको शुभारम्भ गरेको छ ।

उक्त आर्थिक सहयोग सङ्कलन अभियान नेपालमा देशभरि तथा भारत र विदेशमा रहेका मुसहर समुदायका आम जनमानस माफ्क माघ महिनाभरि संचालन गरिनेछ ।

नेपालमा ३२ जिल्लामा १२ लाख मुसहर समुदायको बसोबास रहेको छ । मोरङ देखि नवलपरासी सम्म १५ जिल्लामा मुसहर समुदायको बाक्लो जनसंख्या रहेको छ ।

माघ महिना भरी आर्थिक सहयोग सङ्कलन अभियान संचालन गरेर फागुन महिनामा चितवनको क्रिकेट रङ्गशाला निर्माण स्थलमा मुसहर समुदायका युवा

र अगुवा सहितको प्रतिनिधि गएर संकलित सहयोग रकम धुर्मुस-सुन्तलीलाई हस्तान्तरण गर्ने योजना रहेको भोरको अध्यक्ष पञ्चलाल माफ्ती मुसहरले जानिए ।

माघ १ गते प्रदेश २ को धनुषाधाम नगरपालिका, मुगराहामा आयोजित दोश्रो अन्तर्राष्ट्रिय भुईँया दिवस स्थलबाट आर्थिक सहयोग सङ्कलन अभियान शुरु गरिएको छ ।

पहिलो दिनको उक्त स्थलबाट उपस्थित मुसहर आम जनसमुदायले ३५०० रुपैयाँ संकलन गरेको छ, भोरको कोषाध्यक्ष उमेश कुमार साहले जानकारी दिए । सिरहा जिल्ला निवासी राम स्वरुप माफ्तीले ५०० रुपैयाँ प्रदान गरी धनुषाधामबाट आर्थिक सहयोग सङ्कलन अभियान शुरु गरेका हुन् ।

अब उक्त आर्थिक सहयोग सङ्कलन अभियान मुसहर समुदायको बसोबास रहेको प्रत्येक बस्तीमा तथा विदेशमा कार्यरत मुसहर समुदाय माफ्क क्रमशः

लगिनेछ, भोरको महासचिव सरोज प्रसाद दुलालले जानिए ।

शाक्तिहेनको सशक्तिकरण: मुसहर समुदायको समग्र उत्थान अभियानका प्रादेशिक र जिल्ला संयोजकहरू र मुसहर समुदायकै अन्य संघ संस्थाको सहकार्यमा सो आर्थिक सहयोग सङ्कलन अभियान देश भरका प्रत्येक मुसहर बस्तीमा लगिनेछ, रौतहट जिल्लाका अनुप माफ्तीले बताए । नेपालमा मात्र होइन, विश्वमै सबै भन्दा गरिब समुदायको रूपमा रहेको मुसहरबाट गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट रङ्गशाला निर्माणमा आर्थिक सहयोगको तात्त्विक र सांकेतिक महत्व रहेको छ ।

चरम गरिबी, रोग, भोक, शोक, अशिक्षा र अभावमा जीवन जिउन बाध्य मुसहर समुदायबाट निकै ठुलो परिमाणमा रकम संकलन नहुन सक्ला तर यसले देश विदेशका सम्पन्न र अन्य समुदाय तथा वृहत सरोकारवालाहरूलाई निकै ठुलो संदेश दिने विश्वास भोरका संस्थापक

संसद विघटनविरुद्धमा विरोध

रौतहट । प्रधानमन्त्री केपी ओलीले संसद विघटन गरेकोमा रौतहटको १८ पालिकामा नेपाली कांग्रेस पार्टीका नगर कार्यसमितिले छुट्टाछुट्टै विरोध कार्यक्रमहरू गरेको छ । नेपाली कांग्रेसको केन्द्रीय कार्यक्रम घोषणा अनुसार रौतहटका सबै पालिकामा सरकारका मुखिया विरुद्धमा नारावाजीसहित चर्चो विरोध गरिएको छ । रौतहट निर्वाचन क्षेत्र नम्बर २ अन्तर्गत पर्ने परोहा नगरपालिका स्थित पोखरीया टोलमा नेपाली कांग्रेस परोहा नगर कार्यसमितिले अधिनायकवाद कदम चालेको केपी ओलीको विरुद्धमा विरोध रैली तथा विरोध सभा गरिएको थियो । नेपाल तरुण दल रौतहटको पूर्व सभापति एवम् परोहा नगरपालिकाको मेयर शोब बकिलले सम्बोधन गर्दै भने देशलाई नेपाली कांग्रेस पार्टीले पहिला पनि संकटबाट बचाएको थियो आज पनि त्यस्तो भूमिका खेल्न कुनै कदम बाकी रहेको उनले बताए । वर्तमान अवस्था प्रधानमन्त्री केपी ओलीले भ्रष्टाचार र बलात्कारीको बढावा दिएको जिकिर उनले गरे।२००७ साल २०१५,२०३५ अथवा २०६२(६२) होस या संविधान निर्माण आदि जस्ता ईतिहासिक कार्य नेपाली कांग्रेसले नै गरेको दावी गरे ।

‘सीमा विवाद राजनीतिक तहबाट समाधान हुनुपर्ने’

काठमाडौं, २ माघ । नेपाल-भारत संयुक्त आयोगको छैठौं बैठक नयाँदिल्लीमा शुक्रवार सम्पन्न भएको छ । नेपालका परराष्ट्रमन्त्री प्रदीपकुमार ज्ञवाली र भारतीय विदेशमन्त्री एस जयशंकरले संयुक्त रूपमा अध्यक्षता गरेको आयोगको बैठक बसेको हो ।

बैठकमा व्यापार, पारवहन, ऊर्जा, सीमा विवाद, कोरोना रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि सहयोग, भौतिक पूर्वाधार, लगानी, कृषि, पर्यटनसहित नेपाल-भारत सम्बन्धका सबै विषयमा छलफल भएको छ ।

त्यसैगरी बैठकमा दुई देशबीचका दुई दर्जनभन्दा बढी संयन्त्रहरूमा हालसम्म भएका सहमति र नसुल्केका विषयमा समेत समीक्षा भएको छ ।

परराष्ट्रमन्त्रीस्तरीय बैठकमा सीमा समस्या समाधान, पञ्चेश्वर परियोजना, इपिजीको प्रतिवेदन, कोरोना खोपलगायतका विषयमा छलफल भएको नेपाली अधिकारीले जानकारी दिए ।

अधिकारीका अनुसार नेपालले सीमाका बाँकी समस्याको समाधान गर्नुपर्ने विषय बैठकमा उठाएको छ । त्यसको प्रत्युत्तरमा भारतले राजनीतिक तहबाट सीमा विवादको समाधान खोज्नु पर्ने जवाफ दिएको छ । बैठकमा दुवै देशका परराष्ट्र, वाणिज्य, अर्थ र ऊर्जा/गयात क्षेत्रका उच्च

अधिकारीको सहभागीता रहेको थियो । भारतका लागि नेपालका राजदूत निलाम्बर आचार्यले सीमालगायत विषयमा कुराकानी भएको जानकारी दिए । उनले भने, ‘सीमा, ऊर्जा, खोपलगायतका विषयमा कुराकानी भएको छ ।’

सीमा समस्या समाधानबारे नेपालले कुरा उठाएको आचार्यले स्पष्ट पारे । समस्या समाधान हुनुपर्छ भन्ने नेपालको प्रस्तावमा भारतले बाँकी समस्याको समाधान प्राविधिक तहबाट नभई राजनीतिक तहमा छलफल गरेर जानुपर्ने जवाफ दिएको राजदूत आचार्यले बताए ।

भारत कोरोना भाइरसको खोप नेपाललाई प्रदान गर्न सकारात्मक भएको उनको भनाई थियो । खोप अनुदान वा सुपथ मूल्य दुवैमा दिन भारत सकारात्मक भएको आचार्यले बताए ।

बैठकको सुरुमा भारतीय विदेशमन्त्री एस जयशंकरले सम्बोधन गरेका थिए । सम्बोधनका क्रममा जयशंकरले गत वर्ष भदौमा काठमाडौंमा सम्पन्न पाँचौं बैठकको स्मरण गर्दै नेपालले गरेको आतिथ्यताको प्रशंसा गरेका थिए । उनले दुई देशबीचको सम्बन्ध संस्कृति, धर्म र भाषामा आधारित युगौं पुरानो सभ्यता भएको उल्लेख गरेका थिए । साथै उनले यस किसिमको सम्बन्धलाई थप

सुदृढ र बलियो बनाउँदै जानु पनि यो बैठकको प्रमुख उद्देश्य भएको बताए । त्यसपछि आफ्नो सम्बोधनमा परराष्ट्रमन्त्री ज्ञवालीले दुई देशबीचका सम्बन्धका सबै पक्षमा छलफल गर्ने म्यान्डेट बैठकको भएको उल्लेख गरे । नियमित सम्पर्क र संवाद दुई देशबीचको सम्बन्धको विशेषता रहिआएको समेत ज्ञवालीले बताए ।

‘दुई देशका प्रधानमन्त्रीको नियमित भ्रमण र संवादले दुई देशको सम्बन्धलाई गतिशीलताको नयाँ आयाम थपेको छ,’ परराष्ट्रमन्त्री ज्ञवालीले भने ।

यसैबीच मन्त्री ज्ञवाली दिल्लीमा रहँदा भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी र रक्षामन्त्री राजनाथ सिंहलगायतका उच्च राजनीतिज्ञहरूसँग भेटने तय भएको छ । यद्यपि ती भेटका बारेमा दुवै पक्षले हालसम्म केही खुलाएका छैनन् । मन्त्री ज्ञवाली शनिवार अपरान्ह स्वदेश फर्कने कार्यक्रम छ ।

त्यसअघि ज्ञवाली र जयशंकरसँग हैदराबाद हाउसमा भेट करिब एक घण्टा वान टु वान भेट भएको थियो । भेटमा परराष्ट्र सचिव भरतराज पौडेल, भारतीय विदेश सचिव हर्षवर्धन श्रृंगला, भारतका लागि नेपाली राजदूत नीलाम्बर आचार्य र नेपालका लागि भारतीय राजदूत विनयमोहन क्वारा पनि उपस्थित थिए ।

शहरी विकासमन्त्रीद्वारा सम्पूर्ण आयोजनाहरूको विवरण माग

काठमाडौं । शहरी विकासमन्त्री प्रभु साहले मन्त्रालय मातहतका निकायहरूबाट सम्पूर्ण आयोजनाहरूको विस्तृत विवरण माग गरेका छन् । मन्त्री साहले एक परिपत्र जारी गर्दै सम्पूर्ण आयोजनाहरूको विस्तृत विवरण माग गरेका हुन् ।

रुग्ण तथा निर्माणाधीन आयोजनाहरूको निर्माण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउनसमेत मन्त्री साहले निर्देशन दिएका छन् ।

कुनै पनि परियोजना ठेक्का गर्दा ठेकेदारले पेश गरेको कार्यतालिका बमोजिम काम सक्ने वा ठेक्का लागू नभएको तथ्यांक तथा त्यसमा सम्बन्धित निकायको तर्फबाट भएका

कामकारवाहीको विवरण १५ दिन भित्र मन्त्रालय पठाउन निर्देशन दिइएको हो । खरिद सम्झौता गरेबमोजिम काम नभई रुग्ण बनेका आयोजनालाई रुग्ण हुन नदिन गरिएका प्रयास तथा ठेकेदारलाई नियम बमोजिम कारवाही लगायतका कार्यको विवरण समेत माग गरिएको मन्त्रालयका एक कर्मचारीले बताए ।

कुनै पनि आयोजना खरिद सम्झौता भएपछि ठेकेदारले कार्य सम्पन्न गर्ने कार्यतालिका पेश गरेको हुन्छ । सोही बमोजिम तोकिएको समयभन्दा अगावै काम सक्ने प्रोत्साहन रकम तथा ढिलाई गर्ने १० प्रतिशतसम्म हरजाना तिराउनुपर्ने व्यवस्था छ ।

काममा ढिलाई भए सुरुमा ताकेता पत्र काट्ने, त्यसपछि मोबिलाइजेसन रकम कट्टा गर्न, अर्क अटेर गरे धरोटी रोक्का गर्ने र अन्तिममा ठेक्का रद्द गर्ने प्रक्रिया सरकारी पक्षले अपनाउनुपर्ने हुन्छ । तर प्रायजसो आयोजनामा कुनै प्रक्रिया नअपनाई रुग्ण भएको पाइन्छ ।

निर्देशन पछि प्राप्त हुने विवरणबाट आयोजनाहरूको स्थिति र शहरी मन्त्रालय मातहतका निकायको क्षमता तथा कार्यकारवाहीको स्थिति पनि थाहा हुने विश्वास मन्त्री साहको छ । सोही बमोजिम निर्माण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन कदम चाल्ने तयारीमा मन्त्री साह रहेको मन्त्रालय निकट स्रोतले जनाएको छ ।

शीतलहरको बढेपछि विद्यालयहरू बन्द हुन थाले

वीरगन्ज । पछिल्लो केही दिनदेखि तराईमा बढेको शीतलहरका कारण पठनपाठनमा समस्या उत्पन्न भएपछि विद्यालयहरू धमाधम बन्द हुन थालेका छन् ।

चिसो बढेसँगै पठनपाठनमा समस्या भएपछि पर्सका तीन स्थानीय निकायहरूले आफ्नो मातहतका विद्यालयहरूमा विदा दिएका छन् । सम्बन्धित स्थानीय निकायले सूचना जारी गरी आफू मातहत रहेका विद्यालयमा तीन दिनको लागि विदा दिन थालेका हुन् ।

पर्स जिल्लाको वीरगन्ज महानगरपालिका, बिन्दवासिनी गाउँपालिका र जिरा भवानी गाउँपालिका गरी तीनै स्थानीय तहले आफू मातहतका विद्यालयहरूमा विदा दिएका छन् ।

केही दिनदेखि तराईमा बढेको अत्याधिक चिसो बढेर शीतलहर चल्न थालेपछि नेपाल शिक्षक महासंघ, प्राइभेट एण्ड बोर्डिङ स्कूल अर्गनाइजेसन नेपाल र वीरगन्ज महानगरपालिकाले विज्ञापित जारी गर्दै महानगरका सम्पूर्ण सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयहरूमा माघ ४ गते आइतवारदेखि ६ गते मंगलवारसम्म बन्द गरिएको जनाएको छ ।

यस्तै बिन्दवासिनी गाउँपालिकाले पनि

आइतवार एक सूचना जारी गर्दै गाउँपालिका मातहतका सबै सामुदायिक, धार्मिक र परम्परागत विद्यालयहरूमा माघ ५ गते सोमवारदेखि ७ गते बुधवार सम्म तीन दिनको लागि बन्द गरिएको जनाएको छ । अत्याधिक चिसोका कारण विद्यार्थीहरूको स्वास्थ्यमा असर पर्न सक्ने भन्दै गाउँपालिकाले विद्यालयहरू धमाधम बन्द गर्न थालेका हुन् ।

यस्तै नेपाल शिक्षक महासंघ बिन्दवासिनी र गाउँपालिकाबीच भएको छलफलले विद्यालय तीन दिन बन्द गर्ने निर्णय नै गरिसकेका छन् । यस्तै जिरा भवानी गाउँपालिकाले पनि आइतवार नै सूचनामाफत मातहतका विद्यालयहरू आइतवारदेखि मंगलवारसम्म विद्यालय बन्द गर्ने जानकारी दिएको छ ।

केही दिनदेखि तराईमा बढेको अत्याधिक चिसो तथा शीतलहरका कारण जनजीवन प्रभावित भइरहेको छ भने त्यसको असर स्कूल बालबालिकामा पनि पर्न सक्ने कुरालाई मध्यनजर गर्दै विद्यालयहरू बन्द गरिएको गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत प्राण मेहताले जानकारी दिए । उनले भने, ‘केही दिनदेखि बढेको चिसोका कारण तराईका जिल्लाहरूमा जन जीवन प्रभावित भएको छ। बिहानैदेखि लाग्ने

कुहिरो र शीतलहर पनि चल्ने गरेका कारण यहाँका मानिसहरूको जना जीवन प्रभावित हुँदै आएको छ । यसले साना बालबालिका र विद्यार्थीलाई असर गर्ने देखिएपछि हामीले विद्यालय बन्द गर्ने निर्णय गरेका हौं ।’

यस्तै, महोत्तरीको गौशाला नगरपालिकाले तीन दिनका लागि विद्यालय बन्द गर्ने भएको छ ।

केही दिनदेखि शीतलहर बढेपछि विद्यार्थीहरूलाई विद्यालय जानमा समस्या हुन थालेपछि, महोत्तरीको गौशाला नगरपालिकाले नगरभित्रको सबै विद्यालयहरू तीन दिनका लागि बन्द हुने भएको हो ।

वाक्को हुस्सु र शीतलहरको कारण जनजीवन प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावित भएपछि गौशाला नगरपालिकाले शुक्रवारसम्मको लागि सामुदायिक विद्यालयहरूमा जाडो विदा दिएको शिक्षा अधिकृत संजय कुमार सिंहले जारी गरेको विज्ञापितमा जनाइएको छ ।

जाडोको समयमा बालबालिकाहरू सबै भन्दा बढी प्रभावित हुने भएकोले नगरपालिका भित्र रहेका निजी तथा सामुदायिक सबै विद्यालयहरू बन्द गर्ने निर्णय गरिएको जनाइएको छ ।

जनकपुर-जयनगर रेल्वे माघ भित्रै चल्ने

जनकपुरधाम । जनकपुर-जयनगर रेल्वे यही माघको अन्तिम सातादेखि सञ्चालनमा आउँदछ । नेपाल रेल्वे कम्पनीका महाप्रबन्धक गुरु भट्टराईले रेल्वे सञ्चालनका लागि आवश्यक तयारी अन्तिम चरणमा पुगेको हुँदा माघ अन्तिम सातादेखि रेल सेवा सुरु हुने बताए । भारतको विहार राज्यको जयनगरदेखि जनकपुरको कर्थासम्मको ३५ किलोमिटरमा रेल सेवा सञ्चालन हुनेछ ।

महाप्रबन्धक भट्टराईले भने, ‘जयनगरदेखि कर्थासम्मका लागि रेल्वे लिफ्ट, स्टेसन, सिग्नललगायतका संरचना तयार भई भारतीय रेल्वे प्राविधिकद्वारा त्यसको परीक्षणसमेत भइसकेको र सो खण्डमा रेल सञ्चालन गर्न अब कुनै पनि प्राविधिक काम बाँकी छैन ।’

महाप्रबन्धक भट्टराईको अनुसार माघ १५ गतेभित्र रेल सेवा सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक मुख्य प्राविधिक जनशक्ति भारतबाट नेपाल आइपुग्नेछ । त्यसका लागि भारत सरकारको स्वामित्वमा रहेको कोङ्कण रेल्वे

कर्मचारीसँग सम्झौता हुने भएको उनले बताए । भट्टराईले भने, ‘सम्झौताका लागि आवश्यक ‘डकुमेन्ट्स’समेत तयार भइसकेको छ र झुइभर, इन्जिनियरलगायत २६ जना मुख्य प्राविधिक जनशक्ति भारतबाट नेपाल आउन तयारी अवस्थामा रहेको छ । त्यसैगरी रेल सेवा सञ्चालन गर्न ४६ जना निजामती सेवाबाट र ६० जना रेल्वेका सेवा निवृत्त कर्मचारी लिएर तत्काल सेवा सञ्चालन गरिने महाप्रबन्धक भट्टराईले जानकारी दिए ।

निजामतीबाट आउने कर्मचारीलाई सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको स्वीकृतिमा भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयले पत्र पठाइसकेको जनाइएको छ। भारतीय जनशक्ति माघ १५ गतेभित्र नेपाल आइपुगेपछि रेल्वे सञ्चालनका लागि गर्नुपर्ने विभिन्न परीक्षण गर्नुका साथै नेपालका कर्मचारीलाई आवश्यक तालीम प्रदान गर्नेछ ।

अहिले पहिलो चरणमा जयनगरदेखि कर्था खण्डमा सञ्चालनका लागि गत असोज २

गते भारतबाट ल्याइएका दुई वटा डेमा रेल इनवांस्थित स्थानमा पार्किङ गरी राखिएको छ भने रेल्वेको सुरक्षाको जिम्मा पछिल्लो मन्त्रपरिषद् बैठकले सशस्त्र प्रहरी बललाई दिइसकेको छ । अहिले १२६ जना सशस्त्र प्रहरीले उक्त रेल्वे खण्डको सुरक्षा दिइरहेका छन् । रेल सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने अन्य टिकट, सफ्टवेयरसमेत तयार भइसकेको छ । जयनगरदेखि कर्थासम्म ३५ किलोमिटरको भाडा साधारणमा ७० रुपैयाँ र एसीमा ३०० सम्म तोकिएको छ ।

प्रतिकिलोमिटर बढीमा १५ रुपैयाँ साधारणमा र एसीमा साधारणभन्दा पाँचगुणा बढी भाडा तोकिएको उनले बताए । एक स्टेसनबाट अर्को स्टेसनमा फरेको खण्डमा प्रतिकिलोमिटर १५ रुपैयाँका दरले भाडा लाग्ने छ । दुई वटा दुईभन्दा बढी स्टेसनसम्म यात्रा गरे त्योभन्दा कम भाडा लाग्ने छ । कर्थादेखि जयनगरसम्म जयनगर, इनवां, खजुरी, वैदेही र कर्था गरी पाँच वटा स्टेसन राखिएको छ ।

नोबेल कोरोना भाइरस सामान्य रुघाखोकीभन्दा जटिल संक्रमण हो, हालसम्म यसको उपचारका लागि औषधि पत्ता नलागेकोले यसबाट सतर्क हुनु नै उत्तम उपाय हो ।

यसबाट बच्ने उपायहरू :

- कुनै व्यक्ति, वस्तु वा सामान छुनु पहिले वा पछि साबुन पानीले राम्रोसँग हात धुनु ।
- अनावश्यक रूपमा घरबाहिर र भीडभाडमा नजाने ।
- खोक्दा र हाँछ्युँ गर्दा नाक र मुख कुहिनोले छोप्ने ।
- कुनै पनि व्यक्तिसँग ३ फिटको दूरी कायम गर्ने ।
- जंगली तथा घरपालुवा पशुपक्षीसँगको असुरक्षित सम्पर्कबाट टाढा बस्ने ।
- सकेसम्म पशुजन्य र अस्वस्थकर मासु नखाने ।
- ज्वरो, रुघा र खोकी तथा श्वास-प्रश्वासमा समस्या आएमा चिकित्सकसँग परामर्श लिने ।
- कसैले गलत सूचना प्रवाह गरेको तथा अत्यावश्यकिय वस्तु, जम्माखोरी, कालोबजारी तथा लुकाई राखेको थाहा भएमा ११३७ मा सम्पर्क गरी जानकारी गराउने ।

लालकिशोर साह

नगरप्रमुख

जनकपुरधाम उपमहानगरपालिका, धनुषा, प्रदेश २

विषादीको सुरक्षित प्रयोग गरौं र स्वस्थ रहौं

- जीवनाशक विषादीहरू निःसन्देह जीवघाती हुन् । होसियारीसँग प्रयोग नगरिएमा मृत्युसम्म हुन सक्छ ।
- रासायनिक विषादी अन्तिम विकल्पको रूपमा लिनुपर्छ ।
- विषादी प्रयोग गर्ने सम्पूर्ण व्यक्तिलाई विषादीबारे विस्तृत जानकारी हुनुपर्छ ।
- व्यक्तिगत सुरक्षाका लागि आवश्यक पोसाक लगाएर मात्र विषादी छर्नुपर्छ ।
- लेबलमा भएका जानकारीहरू तथा निर्देशनहरूअनुसार कार्य गर्दा विषादीबाट हुने असरबाट बच्न सकिन्छ ।
- विषादी छर्ने औजार चुहिने हुनुहुँदैन ।
- विषादी मिसाउँदा वा छर्दा सक्कर छलामा सम्पर्क हुन नदिन वा श्वास प्रक्रियाबाट शरीरभित्र जान नदिन प्रयोग गर्नुपर्छ ।
- विषादी मिसाउँदा वा छर्ने बेलामा खान, पिउन वा धुम्रपान गर्न निषेध गर्नुपर्छ ।
- छिमेकीलाई विषादी छरेको जानकारी दिनुपर्छ ।
- केटाकेटीहरूलाई विषादी चलाउन राखेको समयमा नजिक आउन दिनुहुँदैन ।
- विषादी अन्तिम प्रयोग र बाली भित्र्याउने समयवाधि जानकारी राख्नुपर्छ ।
- लक्षित गरेका किराहरू तथा प्रयोग हुने बालीहरूबारे जानकारी राख्नुपर्छ ।
- विषादीको म्याद सकिने मिति तथा प्रयोग गर्ने मात्रासम्बन्धी जानकारी हुनुपर्छ ।
- धेरै हावा चलेको वा हुरी लागेको बेलामा विषादी छर्नुहुँदैन ।
- विषादी छरिसकेपछि बाँकी भएको विषादी भण्डारणमा वा सुरक्षित ठाउँमा पुऱ्याउनुपर्छ ।
- खाली विषादीको भाँडा ठीक ठाउँमा नष्ट गर्नुपर्छ ।
- विषादी छरिएको ‘रेकड’ राख्नुपर्छ । जस्तै विषादीको नाम, मात्रा, छरेको मिति, बालीको अवस्था, छरेको बेलामा मौसम र अन्य विस्तृत जानकारी राख्नुपर्छ ।

प्रदेश सरकार

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

प्रदेश नं. २, धनुषा, नेपाल

सम्पर्क नं. : ०१५२२३५०

इमेल : malcprovince2@gmail.com

हरिप्रसाद मण्डल

नगरप्रमुख

मटिहानी नगरपालिका, महोत्तरी, प्रदेश २

नोबेल कोरोना भाइरस सामान्य रुघाखोकीभन्दा जटिल संक्रमण हो, हालसम्म यसको उपचारका लागि औषधि पत्ता नलागेकोले यसबाट सतर्क हुनु नै उत्तम उपाय हो ।

यसबाट बच्ने उपायहरू :

- कुनै व्यक्ति, वस्तु वा सामान छुनु पहिले वा पछि साबुन पानीले राम्रोसँग हात धुनु ।
- अनावश्यक रूपमा घरबाहिर र भीडभाडमा नजाने ।
- खोक्दा र हाँछ्युँ गर्दा नाक र मुख कुहिनोले छोप्ने ।
- कुनै पनि व्यक्तिसँग ३ फिटको दूरी कायम गर्ने ।
- जंगली तथा घरपालुवा पशुपक्षीसँगको असुरक्षित सम्पर्कबाट टाढा बस्ने ।
- सकेसम्म पशुजन्य र अस्वस्थकर मासु नखाने ।
- ज्वरो, रुघा र खोकी तथा श्वास-प्रश्वासमा समस्या आएमा चिकित्सकसँग परामर्श लिने ।
- कसैले गलत सूचना प्रवाह गरेको तथा अत्यावश्यकिय वस्तु, जम्माखोरी, कालोबजारी तथा लुकाई राखेको थाहा भएमा ११३७ मा सम्पर्क गरी जानकारी गराउने ।

विश्व परिवेश

कोरोनाविरुद्ध खोप अभियानको प्रधानमन्त्री मोदीद्वारा उद्घाटन

काठमाडौं। भारतमा कोरोनाविरुद्धको खोप लगाउन शनिवारदेखि सुरु गरिएको छ। भिडियो सम्मेलनमाफत् प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले खोप अभियानको शनिवार उद्घाटन गरेका हुन्। यस अभियानलाई विश्वकै सबैभन्दा ठूलो खोप अभियान भनिएको छ। अभियानअन्तर्गत सबैभन्दा पहिला कोरोनाविरुद्धको लडाईंमा अग्रपंक्तिमा खटिएकाहरूलाई खोप लगाउने मापदण्ड बनाइएको छ। अग्रपंक्तिका सेवाप्रदायकसहित पहिलो चरणमा भण्डै तीन करोड मानिसलाई खोप लगाउने भारतीय सरकारको तयारी छ। खोप लगाउनका लागि देशभरी तीन हजार ६ ठाउँमा खोप केन्द्रको व्यवस्था गरिएको र ती सबै भर्चुअल माध्यमबाट एक अर्कोमा सम्पर्कमा रहने व्यवस्था गरिएको अधिकारीहरूले जनाएका छन्। शनिवार पहिलो दिन हरेक खोप केन्द्रमा सय जनाको दरले खोप लगाउन सक्ने जनाइएको छ।

खोपका लागि एकिकृत बालविकास सेवाका कर्मचारीसहित सरकारी तथा निजी क्षेत्रका स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई सबैभन्दा पहिलो प्राथमिकतामा राखिएको छ। दैनिक विहान ९ बजेदेखि बेलुका ५ बजेसम्म खोप सेवा उपलब्ध गराइने केन्द्रीय स्वास्थ्य

मन्त्री डा. हर्ष बर्धनले जानकारी दिए। उनले कोरोनाविरुद्धको खोप अभियान सुरु हुनुलाई कोरोनाको अन्त्य नै सुरु भएको रूपमा लिएका छन्। अर्को चरणमा ५० वर्षभन्दा बढी उमेरका सेवा उपलब्ध गराइने केन्द्रीय स्वास्थ्य

वनाइएको सरकारी अधिकारीहरूले जनाएका छन्। बृद्धवृद्धाहरू कोरोनाभाइरसबाट सङ्क्रमणको उच्च जोखिम हुने र सङ्क्रमित भइसकेपछि जित्न पनि गाह्रो हुनेभएकाले उनीहरूलाई प्राथमिकतामा राखिएको उनीहरूले जनाएका छन्। उमेरले ५० वर्षभन्दा कम भएकाहरू पनि गम्भीर अवस्थाका विरामी छन् भने पनि उनीहरूलाई खोप लगाइने मापदण्डमा उल्लेख छ। भारतमा दुई प्रकारका खोप लगाउनका लागि सरकारले अनुमति दिएको छ। यही ३ जनवरीमा खोप लगाउन अनुमति दिने निर्णय सरकारले गरेको थियो। भारत वायोटेकले बनाएको कोभ्याक्सीन र अक्सफोर्ड विश्वविद्यालयसँग एस्ट्राजेनेका कम्पनीले बनाएको कोभिडिबल प्रयोग गर्न सरकारले अनुमति दिएको हो।

जम्मु-काश्मीरको स्वास्थ्य सेवा भारत सरकारको प्राथमिकतामा

काठमाडौं। काश्मीरमा कोभिड-१९ परीक्षण सुविधा बृद्धि गर्न जम्मु काश्मीर प्रशासनले हालै अनन्तनागको सरकारी मेडिकल कलेजमा नयाँ आणविक जीव विज्ञान प्रयोगशालाको उद्घाटन गरेको छ। संघीय क्षेत्रका चार जिल्लाका चिरामीहरूका लागि सरकारी प्रयोगशालामा ठूलो स्तरमा परीक्षण गर्न प्रयोगशाला सफल हुने बताइएको छ। प्रयोगशालाका सह प्राध्यापक डा. शाजिया

बेनजीरले अनन्तनागमा मोलिक्युलर प्रयोगशालाको उद्घाटन गरिएको र यसले महामारीबीच मानिसहरूलाई ठूलो सहयोग पुऱ्याएको बताएकी छिन्। 'भर्खरै कोभिड-१९ संकटबाट मुक्त गराउनका लागि आणविक प्रयोगशालाको उद्घाटन गरिएको हो। यसभन्दा पहिले दक्षिण काश्मीरको कोरोना भाइरससम्बन्धी नमूना लिन हामी श्रीनगरमा डाटा पठाउँदै आएका थियौं।

अब यहि प्रयोगशालाबाट थप सेवा दिन सकिने भएको छ,' डा. बेनजीरले एएनआईलाई बताइन्। डा. बेनजीरले अनन्तनाग ल्याबले अहिले दक्षिण काश्मीरका सबै नमूनाहरू परीक्षण गर्दै गरेको बताइन्। 'अब हामी कुलगाम, शोपिया, र पुलवामाका जस्ता दक्षिण काश्मीरका सबै नमूनाहरू परीक्षण गर्न सक्छौं। ती सबै नमूनाहरू २४

देखि ४८ घण्टा भित्र रिपोर्ट दिन्छौं। जनताले तत्काल सुविधा लिन सक्छन्,' उनले भनिन्। एसोसिएट प्रोफेसर र ल्याबका इन्चार्ज डा. रुबेना हजकले भने, 'जनताले श्रीनगरमा टेस्ट लिनुपरेको थियो। अब उनीहरू यहाँ टेस्ट गर्न सक्दछन्। हामी लगभग चार जिल्लाहरूलाई समेट्छौं। परीक्षण गराउनका लागि श्रीनगर यात्रा गर्नुपर्ने बाध्यता हटोको छ।'

पाकिस्तानमा भारतीय मिडियाको बढी दर्शक

नयाँ दिल्ली। भारतको सरकारी संचार संस्था प्रसार भारतीयले पाकिस्तानमा आफ्नो दोस्रो बढी डिजिटल दर्शकहरू रहेको जनाएको छ। भारतको सूचना तथा प्रसार मन्त्रालयले सन् २०२० मा दूरदर्शन र अल इन्डिया रेडियोका सबैभन्दा बढी दर्शक तथा सोताहरू रहेको बताएको छ।

सूचना मन्त्रालयका अनुसार सन् २०२० को अर्धमा पाकिस्तानमा दूरदर्शन (डीडी) र अखिल भारतीय रेडियो (एआईआर) को दोस्रो सर्वाधिक डिजिटल दर्शकहरू रहेका छन्। सूचना मन्त्रालयका अनुसार चीनमा पनि एक सय प्रतिशत दर्शक तथा

स्रोतहरू बढेको पाइएको छ। जुन चीनमा एक अर्ब पाठकहरू र २.५ अर्बभन्दा बढी डिजिटल दर्शकहरू रहेको पाइएको हो। चाखलाग्दो कुरा के छ भने २०२० को अर्धमा पाकिस्तानमा डिडी र एआईआर सामाग्रीका लागि दोस्रो उच्च डिजिटल

दर्शकहरू रहेका छन्। यो २०२० को अर्धमा, प्रसार भारतीयको मोबाइल एप्लिकेशन 'न्यूजअनअयर' ले २.५ लाखभन्दा बढी प्रयोगकर्ताहरू थप गरेको छ। २०० भन्दा बढी स्ट्रिमहरू प्रत्यक्ष प्रसारण सबैभन्दा लोकप्रिय फिचरको रूपमा देखा परेको छ।

भारतले बंगलादेशलाई कोरोनाविरुद्धको भ्याक्सिन पठाउने

काठमान्डौं। भारतले कोरोना भाइरसविरुद्धको लडाईंमा आफ्नो छिमेकी मुलुकलाई सहायता गर्ने भएको छ। भारतले बंगलादेशलाई २० लाख कोरोना भ्याक्सिन पठाउने योजना बनाइरहेको छ। भारतमा समेत उत्पादन भइरहेको एस्ट्रजेनेकाको २० लाख खोप बुधवार विशेष विमानबाट ढाका आइपुग्ने जनाइएको छ। तर, पाकिस्तान भने खोपको विकल्पको खोजीमा रहेको छ। पाकिस्तानले समेत कोरोना विरुद्धको आपत्तकालिन प्रयोगका लागि एस्ट्रजेनेकालाई स्वीकृती दिइसकेको छ। द्विपक्षीय सम्झौताको अन्तर्गत एस्ट्रजेनेका र भारतवायोटेकद्वारा निर्माण गरिएको भ्याक्सिन भारतसँग लिनै अपेक्षा गरेको जनाइएको छ।

सूचना मन्त्रालयका अनुसार सन् २०२० को अर्धमा पाकिस्तानमा दूरदर्शन (डीडी) र अखिल भारतीय रेडियो (एआईआर) को दोस्रो सर्वाधिक डिजिटल दर्शकहरू रहेका छन्। सूचना मन्त्रालयका अनुसार चीनमा पनि एक सय प्रतिशत दर्शक तथा

भारतीय प्रधानमन्त्री र मुख्यमन्त्रीहरूले दोस्रो चरणमा कोरोनाको खोप लगाउने

नयाँदिल्ली। भारतका प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी र राज्यका मुख्यमन्त्रीहरूले दोस्रो चरणमा कोभिड-१९ विरुद्धको खोप लगाउने भएका छन्। भारतमा यही जनवरी १६ मा पहिलो चरणको देशव्यापी खोप अभियान सुरु गरिएको थियो जसमा करिब तीन करोड डोज खोप लगाउने तयारी छ। पहिलो चरणमा सरकारले स्वास्थ्यकर्मी र वृद्धवृद्धालाई यो खोप दिँदैछ। सरकारी अधिकारीहरूका अनुसार आगामी मार्च वा अप्रिलमा सुरु हुने दोस्रो चरणको अभियानमा ५० वर्षभन्दा माथिका सबै सासदहरूलाई पनि खोप दिने तयारी छ। यता, कोरोनाको खोप नया दिल्लीमा एक करोडभन्दा बढीलाई परीक्षणगरिसकिएको छ। यो तथ्याङ्कको दिल्लीको दिल्लीको ५० प्रतिशत हो। दिल्लीका मुख्यमन्त्री केजरीवालले टिक्टरमाफत दिल्लीले नयाँ रेकर्ड कायम गरेको दावी गरेका छन्। नयाँदिल्लीमा एक दिनमा ४०५५ जना कोरोना संक्रमित निको हुँदै गएका छन् भने संक्रमितको दर ०.३६ प्रतिशतमा घटेको छ।

१० महिनापछि खुले विद्यालय

काठमाडौं। भारतको राजधानी नयाँदिल्लीमा १० महिनादेखि बन्द रहेका विद्यालय सोमवारदेखि खुलेका छन्। विद्यार्थीहरू १० महिनापछि विद्यालय जान पाउँदा खुशी भएका छन्। उनीहरूले विजयको संकेतसमेत देखाएका छन्। विद्यालयमा सबै विद्यार्थीहरू मास्क लगाएर पुगेका छन्। विद्यालय प्रवेश गर्दा दुई मिटरको दूरीलाई समेत ध्यान दिइएको भारतीय संचारमाध्यमहरूले बताएका छन्। त्यसैगरी सेनिटाइजरको सुविधा पनि दिइएको छ। दिल्लीमा आगामी मे मा बोर्डको परीक्षा हुँदैछ। तसर्थमा कक्षा १० देखि १२ का विद्यार्थीका लागि स्कूल खोल्ने फैसला भएको हो। दिल्लीका शिक्षामन्त्री मानिष सिंसोदियाले अधिकारीहरूसँग छलफल गरी विद्यालय खोल्नेबारेमा छलफल गरेका थिए।

ढकालले सुनाए

आफ्नो यात्रा कथा

काठमाडौं। नेपालको इसेवा तथा फोनपेका मातृसंस्था एफवान सफ्टका अध्यक्ष विश्वास ढकालले आफ्नो सुरुवाती यात्राका बारेमा भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीलाई सुनाएका छन्। अन्तर्राष्ट्रिय शिखर सम्मेलनको पूर्ण बैठकमा सहभागी हुँदै ढकालले आफ्नो सुरुवाती संघर्षका बारेमा प्रधानमन्त्री मादीसमक्ष बताएका हुन्। भर्चुअल माध्यमबाट भएको बैठकमा भारत र विमस्टेक क्षेत्रका अन्य उद्यमीहरूको पनि सहभागिता रहेको थियो। ढकालले प्रविधि क्षेत्रमा महत्वपूर्ण योगदानपुऱ्याउँदै आएका छन्। प्रविधिमाफत सहज, सहूलियतपूर्ण तथा सुरक्षित वित्तीय सेवा प्रदान गर्न तयार पारेको प्रणालीका लागि ढकाललाई सरकारले समेत सम्मान गरेको थियो। उनले सन् २००६ मा इसेवाको परिकल्पना गरेर नेपालमा डिजिटल वालेटको सुरुवात गरेका थिए। यो कम्पनीले मोबाइल बैंकिङ सेवामाफत ७० लाख बढीलाई वित्तीय सेवामा सहज पहुँच दिएको छ।

● नेपालको संविधानले नागरिकलाई अधिकारको व्यवस्था गर्नुका साथै कर्तव्यको पनि व्यवस्था गरेको छ। यसर्थ प्रत्येक नागरिकले आफ्नो सार्वजनिक सरोकारको विषयमा सूचना माग गरी सजक नागरिकको पहिचान बनाउनु प्रत्येक नेपाली नागरिकको कर्तव्य हो।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

जिल्ला समाचार

नेपालगन्जमा आईसिपीको निर्माण कार्य सुरु

नेपालगन्ज। नेपाल र भारत सरकारबीच सम्झौता भएको १५ वर्षपछि नेपालगन्ज नाकामा आईसिपी(एकिकृत भन्सार जाँच चौकी) निर्माणको काम सुरु भएको छ। भारत सरकारले सन् २००५ मा नेपालको विराटनगर, वीरगन्ज, नेपालगन्ज र भैरहवा नाकामा आईसिपी निर्माण गरिदिने सहमती जनाएको थियो। विराटनगर र वीरगन्जमा भने आईसिपी निर्माण गरी भारतले यसअघि नै नेपाल सरकारलाई हस्तान्तरण गरिसकेको छ। पश्चिम तराईको प्रमुख मानिने नेपालगन्जमा आईसिपी निर्माणको काम प्राथमिकतामा नपर्दा ढिलो गरी अहिले सुरु भएको हो। नेपालगन्ज उपमहानगरपालिका वडा नम्बर १६ जयसपुरमा विगत एक महिनादेखि आईसिपी निर्माणको काम चलिरहेको छ। आईसिपी निर्माणका लागि भारतको राजदिव कन्स्ट्रक्सन कम्पनीले १ अर्ब ४७ करोड(भारु)मा ठेक्का पाएको छ। भारत सरकारसँग भएको सम्झौता अनुसार उक्त ठेकेदार कम्पनीले दुई वर्ष भित्रमा काम सम्पन्न गरिसक्नुपर्नेछ। भारत सरकारको सहयोगमा आईसिपी निर्माण गर्न नेपाल सरकारले एक दशक अघि जग्गा अधिग्रहण गरेको थियो। साविकको जयसपुर गाविसमा २०६७ मा नेपाल सरकारले जग्गा अधिग्रहण गरी संरक्षण गरेर राखेको थियो। आईसिपी निर्माणका लागि नेपाल सरकारको तर्फबाट सहजीकरण गर्ने जिम्मा सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभागलाई दिइएका छ। सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग संघीय आयोगना कार्यान्वयन एकाई नेपालगन्जका ईन्जिनियर होमनाथ भुसालले भारत सरकारले आफ्नो सहमती र प्रतिबद्धता अनुसार नेपालगन्ज नाकामा आईसिपी निर्माणको काम सुरु गरिसकेको बताए।

चुरे जोगाउन प्रदर्शन

जनकपुरधाम। चुरे संरक्षण अभियानले मुख्यमन्त्री कार्यालय अगाडी विरोध प्रदर्शन गरेका छन्। चुरे तथा वन जङ्गल संरक्षण अभियानले चुरे वचाउन मुख्यमन्त्री तथा मन्त्री परिषद्को कार्यालय अगाडी विरोध प्रदर्शन गरेका हुन्। रेलवे स्टेशनबाट सुरु भएको प्रदर्शन भानु चौक हुँदै मुख्यमन्त्री कार्यालय पुगेको थियो। प्रदर्शनकारीले भ्रष्ट मन्त्री राजीनामा देऊ, चुरे माफियालाई कारवाही गर, अवैध रूपमा खोला उत्खनन गर्न पाउनेन र महोत्तरी वनको प्रमुखलाई कारवाही गर लगायतको नाराबाजी गरेका थिए। प्रदर्शनकारीले कार्यालयको अगाडी गएर आफ्नो आवाज राख्न माग गर्दा प्रहरीले बल प्रयोग गरी रोकेका थिए। केही समय प्रहरी र प्रदर्शनकारी बीच खिचातानीसमेत भएको थियो। चुरे वचाउ संघर्ष समितिका प्रदेश संयोजक संयोजक सुनिलकुमार यादवले चुरे जोगाउन पटक पटक सरकारलाई पत्राचार गरेपनि वेवास्ता गरेकाले ध्यानाकर्षण स्वरूप प्रदर्शन गरेको बताए। अभियानले माघ ८ गते रातहटको गौर, माघ ९ गते सलाहीको मलंगवा, माघ ११ गते महोत्तरीको जलेश्वर, माघ १३ गते सिरहामा र माघ १७ गते विरगंजमा विरोध प्रदर्शन गर्नेछ।

नेकपाद्वारा चुनावी प्रशिक्षण

वीरगन्ज। नेकपाद्वारा विरगंजको नगरसभा गृहमा आयोजित कार्यक्रममा वैशाखमा हुने मध्यावधि चुनावको लागि प्रदेश नं.२ का युवाहरूलाई प्रशिक्षण दिएको छ। परसौली चुनावी राष्ट्रिय युवा सघ नेपाल जिल्ला कमिटी पर्साले आयोजनामा बृहत युवा भेला तथा प्रशिक्षण कार्यक्रममा आउने निर्वाचन कसरी सम्पन्न गर्ने भन्ने विषयमा प्रशिक्षण दिएको छ। वीरगंजको नगरसभा गृहमा सञ्चालन भएको कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि नेकपाका केन्द्रीय सदस्य तथा पूर्व सांसद महेश बस्नेतले वैशाखमा हुने निर्वाचन समयमा हुने बताएका थिए। यस घडिमा युवा शक्तिहरू एकजुट हुनुपर्ने समेत सम्बोधनको क्रममा बताएका थिए। लोकतन्त्रको रक्षा र ताजा जनादेशको लागि नेपाल सरकारबाट घोषणा गरिएको मध्यावधि निर्वाचनको स्वागतमा आयोजित कार्यक्रममा पार्टीका विभिन्न वक्ताहरूले आ-आफ्नो मन्तव्य दिई चुनावी तैयारी आ-आफ्नो क्षेत्रमा तीव्र गतिले गर्नुपर्ने विषयमा जोड दिएका थिए।

सलाही दुर्घटनामा दुईजनाको मृत्यु

जनकपुरधाम। सलाहीमा विहीवार बस अनियन्त्रित भएर पल्टिँदा दुईजनाको मृत्यु भएको छ। अरु १७ जना घाइते भएका छन्। दाङबाट काँकडभिट्टा तर्फ जाँदै गरेको ना ५ ख ४४८८ नम्बरको बस आफै अनियन्त्रित भई सलाहीको हरिवन नगरपालिका स्थित पूर्व पश्चिम राजमार्गको सशस्त्र क्याम्प नजिकै दुर्घटना भएको सलाहीका प्रहरी प्रवक्ता प्रहरी नायब उपरीक्षक मदन कुँवरले जानकारी दिए। बस बाटोबाट १० मिटर तल पल्टिँदा बसमा सवार दाङको राप्ती गाउँपालिका वडा नं. ५ का ३६ वर्षीया राजकुमारी चौधरीको घटना स्थलमा र २३ वर्षीया निर्मला चौधरीलाई उपचारको लागि वीरगंज न्युरो लग्ने क्रममा बाटोमै मृत्यु भएको प्रवक्ता कुँवरले जानकारी दिए। बसमा सवार अन्य ३० जना मध्ये चालकसहित पाँचजनाको अवस्था गम्भीर रहेको र तिनीहरूको उपचार न्युरो अस्पताल वीरगंजमा भइरहेको प्रहरीले जनाएको छ। त्यस्तै तीनजनाको नमूना अस्पताल हरिवनमा र ९ जनाको स्वास्थ्यमान अस्पताल हरिवनमा उपचार भइरहेको र तिनीहरूको अवस्था सामान्य रहेको प्रहरीले जनाएको छ। बसमा सवार मध्ये १२ जना सकुशल रहेको प्रहरीले जनाएको छ। गम्भीर घाइते हुनेमा बस चालक रुपन्देहीको वुटवलका ३५ वर्षीय अर्जुन जावली, बसका सहचालक लुम्बिनी बस्ने २३ वर्षीय किशोर सुवेदी रहेका छन् भने दाङको राप्ती बस्ने २३ वर्षीया रिता चौधरी, महोत्तरीका ३५ वर्षीय बसन्त कुमार ठाकुर, वाराका ३० वर्षीया सारिता चौधरी रहेकी छन्। त्यस्तै दाङको राप्ती गाउँपालिका वडा नं. ७ की ४५ वर्षीया आशा चौधरी, २९ वर्षीया सुमित्र चौधरी, ५ वर्षीय शोरम चौधरी, ३१ वर्षीय लक्ष्मी नारायण चौधरी, २० वर्षीया अमृता चौधरी, २२ वर्षीया पुष्पा चौधरी, ४९ वर्षीय अजय बहादुर पुन, १८ वर्षीय मितेश चौधरी, रुपन्देहीका ३० वर्षीय सन्तोष पाण्डे, काठमाडौंका ३७ वर्षीय सन्तोष नकर्म, रोल्पाका ३५ वर्षीय सेतु रोका र २२ वर्षीय अर्जुन कुमार रोका पनि घाइते भएका छन्।

आफ्नै छोरीलाई करणी गर्ने पक्राउ

रुपन्देही। आफ्नै ११ वर्षीया छोरीलाई जबरजस्ती करणी गरेको अभियोगमा वुटवल उपमहानगरपालिका-११ मजुवा बस्ने ३३ वर्षीय पुरुषलाई बुधवार प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। ती बालिकालाई गत विहीवार राति जबरजस्ती करणी गरेको भन्ने खबर प्राप्त हुनासाथ इलाका प्रहरी कार्यालय वुटवलबाट खटिएको प्रहरीले ती पुरुषलाई पक्राउ गरेको हो।

स्कारपियोको ठक्करबाट पैदलयात्रीको मृत्यु

कपिलवस्तु। विजयनगर गाउँपालिका-४ पुराउस्थित सडकमा बा.१२ च २११६ नम्बरको स्कारपियोको ठक्करबाट पैदलयात्री सोही वडाको मिर्भुनया बस्ने ८० वर्षीय सुत्तला पासीको बुधवार साँझ घटनास्थलमै मृत्यु भएको छ। स्कारपियो चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ।

लागूऔषधसहित पक्राउ

मोरङ। विराटनगर उपमहानगरपालिका-१६ भट्टीमोड बस्ने ३१ वर्षीय राकेश राईलाई करिब ५ मिलिग्राम अवैध लागूऔषध बाउनुसगर सहित मंगलवार राति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। भारतबाट नेपाल आउँदै गरेका उनलाई १ नम्बर प्रदेश प्रहरी कार्यालय विराटनगरबाट खटिएको प्रहरीले जाँच गर्ने क्रममा उक्त परिमाणको लागूऔषध सहित फेला पारी पक्राउ गरेको हो।

ट्याक्टरमा मोटरसाइकल ठोक्दा एकको मृत्यु

कपिलवस्तु। कपिलवस्तु नगरपालिका-७ धरमपनियामा लु २२ प २३५८ नम्बरको मोटरसाइकल ट्याक्टरमा ठोक्किएर बुधवार दिउँसो दुर्घटना हुँदा मोटरसाइकलमा सवार बुद्धभूमि नगरपालिका-१० हडिदहवा बस्ने २३ वर्षीय प्रल्हाद अहिरको मृत्यु भएको छ। दुर्घटनामा घाइते भएका उनको जिल्ला अस्पताल तौलिवनमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो। घाइते भएकी प्रल्हादकी श्रीमती २७ वर्षीया रिता अहिरको सोही अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ। घटनाको संलग्न रहेको शंकाका लु ४ त ५०९६ नम्बरको ट्याक्टरलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ। दुर्घटनास्थलमा तत्काल खटिएको स्थानीय प्रहरीले आवश्यक उद्धार कार्य गर्नुका साथै दुर्घटनाका सम्बन्धमा थप अनुसन्धान गरिरहेको छ।

कला/साहित्य

कमल मण्डल

व्यस्त कलाकार लिजा कौशल चौधरी

मैथिली गीत, संगीत र सिनेमाको कुरा आउँदा त एउटा नाम पटक-पटक आउने गरेको हुन्छ लभक कनिया। जब हामी लभक कनियाको कुरा गर्छौं तब त्यस फिल्मको कलाकार लिजा कौशल चौधरीको नाम पनि अवश्य आउँछ। लगभग १२ वर्ष अगाडि लभक कनियाबाट आफ्नो अभिनय यात्रा सुरु गरेको लिजा अहिलेसम्म दर्जनौं, मैथिली, थारु, भोजपुरी, राजवंशी र नेपाली लगायतको फिल्महरूमा आफ्नो अभिनय क्षमता देखाइसकेका छन्। सुटिङको समय सम्पूर्ण कलाकार र आफ्नो टिमसँग छिट्टै घुलमिल हुने स्वभावका कारण धेरै जनाको प्रिय बनेकी

छन्। थारु भाषाको कर्तव्य, थारुके दारु, दोस्ती, जिबै मोरवै तोरे सँग त्यस्तै मैथिलीमा औकात, छिन्नमस्ता जय शखडेशवरी माता लगायतको फिल्ममा अभिनय गरिसकेकी लिजा फिल्ममा मिलेनसँग एक्शन सिन पनि धेरै राम्रो गर्छिन्।

औकात फिल्ममा नायक सवुरलार सरदारसँग अभिनय गरेको गीत नथिया टुटल सैया खटियापर सुपर डुपर हिट रहेका छन्। त्यस्तै नायक विजय कामतसँग अभिनय गरेकी छिन्नमस्ता जय शखडेशवरी माता फिल्ममा नायक विरेन्द्र झाद्वारा स्वरबद्ध गरिएको गीत मथापर चम्कैय विन्दिषा पनि धेरै चर्चित रहेका छन्। अहिले विराटनगरमा रहेर विभिन्न कार्यक्रमहरूमा अतिथि र जजको रूपमा काठमाडौंदेखि विराटनगरसम्म आफ्नो उपस्थिति जारी राखेका छन्। एक सयभन्दा बेसी गीतमा अभिनय गरेकी लिजा कला क्षेत्रमा निरन्तर टिकनका लागि नियमित जिम र डान्स क्लास पनि निरन्तर गरिरहेका छन्। त्यस्तै सर्ट फिल्म पनि धेरै गरेकी छन्।

पेट्रोलियम प्रविधि तालिमबारे आइओसीसँग प्रारम्भिक समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर

काठमाडौं। वार्षिक दुई खर्ब ५० अर्बको कारोबारलाई नियमन गर्न पेट्रोलियम पदार्थ सम्बन्धी सामान्यदेखि उच्च तहको तालिम लिन भारत जानुपर्ने बाध्यताको अन्त्य हुने भएको छ। नेपाल आयल निगमले थानकोटमा तल्लो तहका प्राविधिकदेखि निर्देशक तहसम्मको कर्मचारीलाई तालिम दिने गरी सुविधासम्पन्न तालिम केन्द्र निर्माणको सुरुवात गर्न लागेको हो। आगामी तीन वर्षभित्र निर्माण सम्पन्न गर्ने लक्ष्य लिइएको तालिम केन्द्र नेपालकै पहिलो हुनेछ। तालिम केन्द्र निर्माणका लागि निगमको एक टोलीले इन्डियन आयल कर्पोरेशन (आइओसी)को तालिम विभागसँग प्राविधिक

सहयोग लिन समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गरेको छ। मुम्बईस्थित आइओसीको कर्पोरेट कार्यालयमा आयल निगमको बागमती प्रादेशिक कार्यालय प्रमुख प्रदीप यादव र आइओसीको तालिम केन्द्र विभागका प्रमुख महाप्रबन्धक (सिजिएम) एमआर दासबीच समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर भएको हो। यो तालिम केन्द्रमा चालक, सहचालक, पेट्रोलियम व्यवसायीदेखि निगमको सामान्य प्राविधिक (ब्राउजर अपरेटर)देखि निर्देशक तहसम्मका कर्मचारीलाई चाहिने प्राविधिक ज्ञान दिन सकिनेछ। 'तालिम केन्द्र बनेपछि पेट्रोलियमसम्बन्धी ट्रेनिङका लागि भारत जानुपर्ने बाध्यताको अन्त्य

हुनेछ। यहाँ सामान्यदेखि उच्चस्तरका तालिमहरू प्रदान गर्न सकिने सुविधा उपलब्ध हुनेछ' यादवले भने। तालिम केन्द्रको अभावमा बर्सेनि निगमको धेरै कर्मचारीहरू आइओसीको भारतमा रहेका विभिन्न तालिम केन्द्रमा जाने गरेका छन्। पछिल्लो समय पेट्रोलियम पाइपलाइन निर्माण भएपछि यससम्बन्धी भारतमा रहेका विभिन्न तालिम केन्द्रमा जाने गरेका छन्। पछिल्लो समय पेट्रोलियम पाइपलाइन निर्माण भएपछि यससम्बन्धी भारतमा रहेका विभिन्न तालिम केन्द्रमा जाने गरेका छन्। पछिल्लो समय पेट्रोलियम पाइपलाइन निर्माण भएपछि यससम्बन्धी भारतमा रहेका विभिन्न तालिम केन्द्रमा जाने गरेका छन्।

छिमेकीलाई अनुदानमा कोरोना भ्याक्सिन दिँदैछ भारत

काठमाडौं। भारतले उसका छिमेकी राष्ट्रहरूमध्ये नेपाल लगायत भूटान, मालदिभ्स, बंगलादेश र म्यान्मारलाई कोरोना भ्याक्सिन अनुदानमा दिने भएको छ। भारतीय प्रधानमंत्री नरेन्द्र मोदीले मंगलबार गरेको एउटा ट्वीटमा भनिएको छ, 'भारत वैश्विक समुदायका स्वास्थ्य आवश्यकता परिपूर्ति गर्न दीर्घकालिक साझेदार हुन पाएकोमा गौरवान्वित अनुभव गरी रहेको छ।' निश्चय पनि विगत एक वर्षदेखि कोरोनाको भय, त्रास र आतंकबाट पीडित सरकार र सर्वसाधारणलाई भारत सरकारको यस घोषणाले उत्साहित एवं हर्षित तुल्याएको छ।

भारत आफै पनि कोरोना कहरले नरामरी प्रभावित देश हो। सवाअर्बभन्दा बढी जनसंख्या भएको भारतले आफ्नो मात्रै ख्याल नगरी छिमेकी देशलाई विपत्तिको घडीमा सहयोग गर्न अग्रसर हुनु सनातन पूर्वीय परम्पराको पालन गर्नु हो, जसले 'वसुधैव कुटुंबकम'को उद्घोष गर्छ। भारतले आफ्ना छिमेकी नेपाल लगायत भूटान, मालदिभ्स, बंगलादेश र म्यान्मारलाई कोरोना भ्याक्सिन आपूर्ति गर्नु र अन्य छिमेकी देश श्रीलंका, अफगानिस्तान, मारिससका नाम यस पक्षमा नआउनुको कारण ती देशको औषधि व्यवस्था विभागले

अर्बौं सम्म भारतमा बनेका भ्याक्सिनलाई प्रयोगको अनुमति प्रदान गरी नसकेकाले हो यी देशका सन्धिद्वि विभागले भारतमा बनेका भ्याक्सिनलाई स्वीकृति र अनुमति दिनासाथ ती देशमा पनि भ्याक्सिन आपूर्ति गर्न जानकारी भारतको विदेश मन्त्रालयले गराएको छ। भारतीय विदेश मन्त्रालयका अनुसार भारतले आफ्नो घरेलु आवश्यकतालाई ध्यानमा राख्दै देशमा उत्पादित भ्याक्सिन आफ्ना छिमेकी देशलाई चरणबद्ध रूपमा उपलब्ध गराउन कटिबद्ध छ र यो आपूर्ति प्रक्रिया निरन्तर र नियमित चलि रहने छ। भारतले २० जनवरीदेखि नै छिमेकी देशलाई भ्याक्सिन आपूर्ति गर्न गई रहेको छ।

चीनतर्फको व्यापारमा पुनर्विचार गर्नुपर्छ : उद्योगमन्त्री

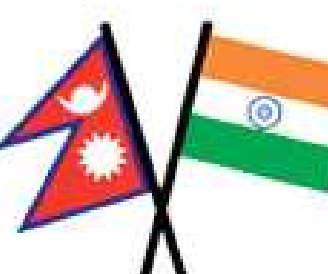
काठमाडौं। उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्री लेखराज भट्टले चीनतर्फको व्यापारमा पुनर्विचार गर्नुपर्ने बेला आएको बताएका छन्। चीनले एक वर्षदेखि स्थलमार्गबाट हुने आयात-निर्यात रोकेको भन्दै मन्त्री भट्टले चीनसँगको व्यापारमा पुनर्विचार गर्नुपर्ने बताएका हुन्। कोभिड-१९ लाई कारण देखाउँदै चीनले एक वर्षदेखि रसुवा र तातोपानी नाका आंशिक र एकतर्फी मात्रै सञ्चालन गर्दै आएको छ। सोही

कारण उनले 'चीनसँग व्यापार नै गर्ने कि नगर्ने' भनेर पुनर्विचार गर्नुपर्ने बताएका हुन्। चीनले दुवै नाकाबाट दैनिक ४-५ कन्टेनर सामग्री मात्रै छाड्दै आएको छ। निर्यात भने पूर्ण रूपमा रोकेको छ। नेपाल इन्टर मोडल यातायात विकास समितिको २४औं वार्षिक उत्सवलाई सम्बोधन गर्दै मन्त्री भट्टले चीनसँग जोडिएका नाकाबाट एक वर्षदेखि आयात आंशिक मात्रै हुन सकेको र निर्यात पूर्ण रूपमा

रोकिएकोप्रति असन्तुष्टि प्रकट गरेका हुन्। 'चीनले कोभिड र विभिन्न बहानामा एक वर्षदेखि व्यापार रोक्दा त्यसको मार जनतासम्ममै पुगेको छ,' उनले भने, 'हाम्रो छिमेकीको व्यवहारले असहज र अप्ठ्यारो भएको छ, अप्ठ्यारो अवस्थामा पनि जिम्मेवार देखिएनन्।' त्यसैले अब 'चीनसँग व्यापार गर्ने कि नगर्ने ?' भनेर पुनर्विचार गर्नुपर्ने अवस्था आएको उनले बताए।

आध्यात्मिक चेतनाको आलोकमा नेपाल-भारत सम्बन्ध

जनकपुर। कामाख्या परिवार नेपालको तत्वावधानमा आध्यात्मिक चेतनाको आलोकमा नेपाल र भारत सम्बन्ध विषयमा एक दिवसीय परामर्श गोष्ठी जनकपुरधामा आयोजना गरिएको छ। गोष्ठीमा नेपाल र भारतका विशिष्ट व्यक्तित्वहरूको सहभागिता रहेको थियो। कामाख्या परिवार नेपालका अध्यक्ष डाक्टर विभाष लाभको अध्यक्षतामा कार्यक्रम सम्पन्न भयो। गोष्ठीमा छिमेकी भारतका विहार राज्य वैश्याली क्षेत्रका पूर्व विधायक डाक्टर अच्युतानन्द सिंहले नेपाल र भारतको सम्बन्ध पौराणिककालदेखि नै रहदै आएको बताए। गोष्ठीका डा. राजेन्द्र विमलले आध्यात्मिकका सँगै विज्ञान र प्रविधि क्षेत्रमा पनि दुवै देशले सहकारी गर्नु पर्ने बताए। विमलले भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीद्वारा प्रस्तावित रामायण सङ्केतको निर्माणले दुवै देशको सम्बन्ध अझ सुदृढीकरण हुने कुरामा विश्वास प्रकट गरे। कार्यक्रममा विहार राज्यका डा. रूपक कुमार सिंह, डा. गौरव मलाकार, डा. विपिन सिंह, डा. करुनायाम, बिक्रम स्नेहा सिंह, प्रो. नेता कुमारी, इन्जिनियर रवीसंकर, राजु श्रीवस्तव, ललिता लाभ लगायतका उपस्थिति थियो।

करैयामाई पिपरा गोल्ड कप फागुन पहिलो साता हुने

वारा। करैयामाई पिपरा गोल्ड कपको पाँचौं संस्करण फागुन पहिलो साताबाट सुरु हुने भएको छ। करैयामाई गाउँपालिका ७ स्थित पछगाचिया खेल मैदानमा सञ्चालन हुने गोल्डकप फागुन ६ देखि १५ गतेसम्म हुने भएको हो। करैयामाई गाउँपालिकाको आर्थिक सहयोग र सृजनशील युवा क्लब पिपरा वाराको आयोजनामा हुन लागेको प्रतियोगिता वारा आहतवार गाउँपालिका कार्यालयको सभाहलमा पत्रकार सम्मेलन गरेर जानकारी गराइएको छ। कुल २१ लाखको लागतमा हुने प्रतियोगिता १० टिमको सहभागिता रहने सृजनशील युवा क्लब पिपरा वाराका अध्यक्ष बृजमोहन चौधरीले जानकारी दिए। प्रतियोगितामा वीरगञ्ज युथ क्लब, वीरगञ्ज युनाइटेड क्लब, बागमती ११, सर्लाही ११, सशस्त्र प्रहरी दुई नम्बर बाहिनी बर्दबास, सिरहा ११, हेटौँडा ११, मकवानपुर युनाइटेड क्लब, सिमरा र आयोजक सृजनशील युवा क्लब पिपराले सहभागिता जनाउनेछ। फाइनल खेलको अघिल्लो दिन मैत्रीपूर्ण महिला फुटबल खेल हुने आयोजकले जनाएको छ। प्रतियोगिताको प्रथम पुरस्कार दुई लाख ५० हजार शिल्ड मेडल र प्रमाण पत्र, दोस्रो पुरस्कार एक लाख ५० हजार शिल्ड मेडल र प्रमाण पत्र प्रदान गरिने पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी दिइएको छ। पत्रकार सम्मेलनमा गाउँपालिका अध्यक्ष भुनेश्वर धामी, गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष चित्रेका कुमारी चौधरी, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत राज कुशवाहा, गाउँ शिक्षा समिति सदस्य वीरेन्द्र चौधरी, श्री नेपाल राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय पिपराका प्रधानाध्यापक रामजन्व चौधरी, वडा नं. २ का वडा अध्यक्ष सुरेन्द्र चौधरी, सहजनाथ साभेदारी वन समितिका अध्यक्ष मुस्ताक अंसारी, सञ्चारकर्मीहरू लगायतको उपस्थिति रहेको कार्यक्रमको सञ्चालन क्लबका सहसचिव जितेन्द्र चौधरीको गरेका थिए।

वारा। करैयामाई पिपरा गोल्ड कपको पाँचौं संस्करण फागुन पहिलो साताबाट सुरु हुने भएको छ। करैयामाई गाउँपालिका ७ स्थित पछगाचिया खेल मैदानमा सञ्चालन हुने गोल्डकप फागुन ६ देखि १५ गतेसम्म हुने भएको हो। करैयामाई गाउँपालिकाको आर्थिक सहयोग र सृजनशील युवा क्लब पिपरा वाराको आयोजनामा हुन लागेको प्रतियोगिता वारा आहतवार गाउँपालिका कार्यालयको सभाहलमा पत्रकार सम्मेलन गरेर जानकारी गराइएको छ। कुल २१ लाखको लागतमा हुने प्रतियोगिता १० टिमको सहभागिता रहने सृजनशील युवा क्लब पिपरा वाराका अध्यक्ष बृजमोहन चौधरीले जानकारी दिए। प्रतियोगितामा वीरगञ्ज युथ क्लब, वीरगञ्ज युनाइटेड क्लब, बागमती ११, सर्लाही ११, सशस्त्र प्रहरी दुई नम्बर बाहिनी बर्दबास, सिरहा ११, हेटौँडा ११, मकवानपुर युनाइटेड क्लब, सिमरा र आयोजक सृजनशील युवा क्लब पिपराले सहभागिता जनाउनेछ। फाइनल खेलको अघिल्लो दिन मैत्रीपूर्ण महिला फुटबल खेल हुने आयोजकले जनाएको छ। प्रतियोगिताको प्रथम पुरस्कार दुई लाख ५० हजार शिल्ड मेडल र प्रमाण पत्र, दोस्रो पुरस्कार एक लाख ५० हजार शिल्ड मेडल र प्रमाण पत्र प्रदान गरिने पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी दिइएको छ। पत्रकार सम्मेलनमा गाउँपालिका अध्यक्ष भुनेश्वर धामी, गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष चित्रेका कुमारी चौधरी, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत राज कुशवाहा, गाउँ शिक्षा समिति सदस्य वीरेन्द्र चौधरी, श्री नेपाल राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय पिपराका प्रधानाध्यापक रामजन्व चौधरी, वडा नं. २ का वडा अध्यक्ष सुरेन्द्र चौधरी, सहजनाथ साभेदारी वन समितिका अध्यक्ष मुस्ताक अंसारी, सञ्चारकर्मीहरू लगायतको उपस्थिति रहेको कार्यक्रमको सञ्चालन क्लबका सहसचिव जितेन्द्र चौधरीको गरेका थिए।

आर्थिक समाचार

अशोक लेलेण्डको मेघा विन्टर सर्भिस क्याम्प २०२१ सुरु

काठमाडौं। आइएमई गुपअन्तर्गत संचालित आइएमई मोटर्स प्रा. लि. द्वारा प्रवर्द्धित अशोक लेलेण्डले 'मेघा विन्टर सर्भिस क्याम्प' देशभरी आफ्ना १२ सर्भिस सेन्टरहरूमा लागू हुनेगरी सुरु गरेको छ। यस योजनाअन्तर्गत ग्राहकहरूलाई केन्द्रित गर्दै पार्टस र लुब्रिकेन्टमा ८% छुट, लेबर चार्जमा ३०% छुटका साथसाथै ४५ पोइन्ट फ्रि चेकअप पनि उपलब्ध हुने कम्पनीले बताएको छ। यस सर्भिस क्याम्पको दौरान ग्राहकवर्गहरूले विभिन्न आकर्षक उपहार साथै ड्राइभरहरूले सुरक्षित ड्राइभिङ सम्बन्धी जानकारी पनि लिन सक्ने छन्। यो सर्भिस क्याम्पको अफरहरू अशोक लेलेण्डका बस, ट्रक, ट्रिपर तथा साना कर्मासिएल भेइकलका कने पनि मोडलका गाडीहरूमा लागू हुनेछ। यो क्याम्पमा ग्राहकवर्गहरूले अशोक लेलेण्डका नेपालभरि रहेका जुनसुकै सर्भिस सेन्टरमा गएर प्राप्त गर्न सक्ने छन् भने डिस्काउन्ट कपन पनि प्राप्त गर्न सक्ने छन्। सुरक्षित गाडिका लागि जेन्युअन पार्ट्स प्रयोग गरी भन्ने नारा का साथ सुरु भएको यस योजना माघ ४ गते देखि १५ गते सम्म मात्र लागू हुने छ। आइएमई मोटर्सले ग्राहकवर्गको निम्ति विभिन्न नौलो योजना ल्याउने गरेको छ र साथसाथै यस योजनामार्फत पनि ग्राहकहरूलाई विभिन्न सुविधा प्रदान गर्ने लक्ष्य लिएको छ। देशभर विभिन्न पार्टस तथा सर्भिस आउटलेटबाट ग्राहकहरूमा सेवा प्रदान गर्न सफल मात्र नभइ उक्त गाडीहरूलाई चाहिने सर्भिस र स्पेयर पार्ट्स सप्लाई पनि पर्याप्त मात्रामा गर्दै आएको छ।

आइएमई पेको नयाँ एप प्रयोगमा

काठमाडौं। आइएमई गुपद्वारा संचालित आइएमई डिजिटल सोल्युसन लिमिटेडद्वारा प्रवर्द्धित 'आइएमई पे' एप नयाँ सुविधासहित अध्यावधिक गरिएको छ। यो सुविधासँगै प्रयोगकर्ताहरूले डिजिटल वारेलेटको प्रयोगमा एउटा छुट्टै एवम् विशिष्ट खालको अनुभव प्राप्त गर्नसक्नेछन्। कम्पनीमा आवद्ध कर्मचारी र विषय विज्ञहरूले वारेलेटको डिजाइनलाई कसरी आकर्षक र प्रयोगमा सरल, सुरक्षित एवम् भरपर्दो बनाउन सकिन्छ, भन्ने विषयमा लामो समयदेखि निरन्तर कार्य गर्दै आइरहेको नतिजा स्वरूप आइएमई पे आजको यो अवस्थामा आइपुग्न सकेको हो। आजबाट प्रयोगयोग्य यस वारेलेट प्रयोगकर्ताहरूका लागि अफ सज र सुविधायुक्त हुने विश्वास गरिएको छ। अध्यावधिक एप इन्टरफेस हुनुका साथै थप सेवाग्राहीमैत्री बनाइएको छ। कम्पनीले निम्न विशेषताहरू सहितको आइएमई पे वारेलेट आम सेवाग्राहीहरूको सहज डिजिटल सेवाका लागि प्रस्तुत गरेको छ। विज्ञान र प्रविधिको अभूतपूर्व विकाससँगै आम सेवाग्राहीहरूको सयमानुकूलको मागलाई सम्बोधन गर्नेगरी आइएमई पे एपलाई अहिलेसम्मकै सबैभन्दा राम्रो बर्सनमा डिजाइन गरिएको छ। एपलाई प्रयोगकर्तामैत्री बनाउन युआइएससहित थप सेवा सुविधाहरूलाई परिभाषित गरिएको छ। चुस्त कार्यप्रणाली, सेवाक्षेत्रको स्पष्टता र पहुँचमा सुनिश्चितता जस्ता मुख्य सुविधाहरूलाई एपको नयाँ डिजाइनमा विशेष ध्यान दिइएकोले यो एपको प्रयोग सबै डिजिटल वारेलेट प्रयोगकर्ताहरूको रोजाइमा पर्ने विश्वास कम्पनीले लिएको छ। डिजिटल पेमेन्ट उद्योगको फस्टाउँदै अग्रसरसँगै आम उपभोक्ताहरू पनि यसको प्रयोगमा अभ्यस्त हुँदै आएको सन्देशमा कम्पनी डिजिटल पेमेन्ट उद्योगलाई थप प्रवर्द्धन गर्न प्रतिबद्ध रहँदै आएको छ।

चलचित्र विकास बोर्डद्वारा प्रदेश २ मा अध्ययन समिति गठन

काठमाडौं। चलचित्र विकास बोर्डले प्रदेश २ मा चलचित्र छायाङ्कनस्थल निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन गर्न सात सदस्यीय समिति गर्न गठन गरेको छ। समितिको संयोजकमा नरेन्द्र महर्जन छन् भने सदस्यहरूमा नन्दु श्रीवास्तव, सुभाष गजुरेल, विजय यादव, छुल्टीम गुरुङ नाजोराम भगत र निता विष्णु छन्। नेपाल सरकारको चालु आर्थिक वर्ष २०७७/०७८को बजेट वक्तव्यलाई ध्यानमा राखेर कार्यक्रम कार्यक्रमन्ययन गर्न ७ वटै प्रदेशमा उपयुक्त चलचित्र छायाङ्कनस्थलहरूको अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयारी गर्ने योजनाअनुसार उक्त समिति गठन गरिएको हो। जसअनुसार प्रदेश २ मा छायाङ्कनस्थलको पहिचान एवं स्थानीय तथा सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गरी प्रदेश सरकारको सन्धिन्धित निकायको प्रतिनिधित्व रहने गरी समिति गठन भएको बोर्डले जनाएको छ। गठित समितिले 'लोकेशन गाइड पुस्तक'लाई आधार मानेर सडक, विजुली, सञ्चारको पहुँचलाई प्राथमिकतामा राखी प्रतिवेदन तयार गर्ने, स्थानीय सरोकारवाला व्यक्तिसँग समन्वय गरी कार्य गर्ने तथा राय सुझाव लिन र प्रदेश २ मा रहेका सार्वजनिक तथा सरकारीस्थललाई मध्यनजर गर्दै सम्भाव्यता चलचित्र छायाङ्कनस्थलको अध्ययन, अनुसन्धान र अवलोकन गरी छनोटका लागि चलचित्र विकास बोर्डमा सिफारिस गर्ने जनाएको छ।

रौतहटका सबै वडामा कांग्रेसको विरोध प्रदर्शन

रौतहट। नेपाली कांग्रेसले विहीवार रौतहटका १५७ वटै वडामा विरोध प्रदर्शन गरेको छ। पार्टीको केन्द्रीय निर्देशनअनुसार रौतहट जिल्लामरने सो पार्टीका कार्यकर्ताहरूले प्रदर्शन गरेका हुन्। कांग्रेसका स्थानीय नेता कार्यकर्ताले सदरमुकाम गौर, गरुडा, चन्द्रपुर, कटहरिया, गरुडा, फतुवा विजयपुर, गुजरा, देवाही गोनाही, मौलापुर, बौधामाईलगायत १८ वटै पालिकाको सबै वडामा प्रदर्शन गरेका हुन्। प्रधानमन्त्री ओलीको प्रतिगामी कदमका विरुद्धमा जिल्लाका १५७ वटै वडामा प्रदर्शन गरिएको र संसद पुनर्संस्थापना नभएसम्म आन्दोलन जारी रहने कांग्रेस रौतहटका सभापति कृष्णप्रसाद यादवले जानकारी दिए।

साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित **जि.टि. ग्याँस**

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

जि.टि. ग्याँसको तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्णको लागि कृपया तलका कुराहरू ध्यानमा राख्नुहोस्।

- जि.टि. ग्याँसको तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्णको लागि कृपया तलका कुराहरू ध्यानमा राख्नुहोस्।
- जि.टि. ग्याँसको तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्णको लागि कृपया तलका कुराहरू ध्यानमा राख्नुहोस्।
- जि.टि. ग्याँसको तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्णको लागि कृपया तलका कुराहरू ध्यानमा राख्नुहोस्।

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट साथ बस्तुहरू

मधेशवाणी प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित, कार्यकारी सम्पादक : राम
 Email : madhes
 ज. कार्यालय : मधेश मिडिया हाउस, अनामनगर, काठमाडौं, फोन नं. ०१-५७०६९४२, ५७०६९४१, फ्याक्स : ०१-५७०६९४१,
 ail.com, Website : www.madheshvani.com, मद्रण : धिम्ले अफसेट प्रेस, काठमाडौं